

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านโคก หมู่ 7 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวสุลักขณา ศรีเพ็ชร
รหัสประจำตัวนักศึกษา A 4572237

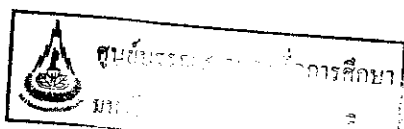
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

นางสาวสุลักษณ์ ศรีเพชร : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านโลก หมู่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์บุญเรือง มะรังศรี

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางด้านบวกและด้านลบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ส่งผลให้เป็นกองทุนที่เข้มแข็ง โดยการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแบบรายงาน บร. 1 – บร. 12

จากการวิจัยความเข้มแข็งของกองทุนบ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้านตนเอง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยกระบวนการชุมชน มุ่งเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ของชุมชน จึงทำให้หมู่บ้าน โลกเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและที่ยั่งยืนต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

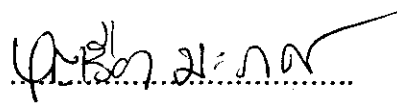
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

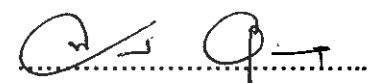
หน้าอนุมัติ

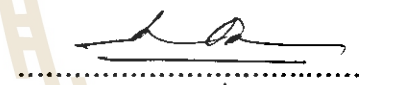
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

 (อาจารย์บุญเรือง มะรังศรี)

กรรมการสอบ

 (อ.ศ.ทองพอง อมาตย์กุล)

 (อ.ศ.สวลี เต็มพวง)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ และการประเมินโครงการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

 (อ.ศ.ทองพอง อมาตย์กุล)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๗ มี.ค. ๒๕๖๕

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทั้งสองท่านคือ อาจารย์บุญเรือง มะรังศรี อาจารย์ที่ปรึกษา และ คุณสมิง เดิมพรมราช อาจารย์นิเทศก์ ที่สละเวลาในการให้คำปรึกษาและคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ ขอขอบคุณ คุณสะอาด สุวรรณเทพ พัฒนาชุมชนอำเภอเมือง นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุน ที่ให้ข้อมูลและให้การช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่เอื้อเฟื้อสถานที่ในการเรียนตลอดหลักสูตร

ขอขอบพระคุณ รัฐบาลไทยที่ได้ให้ทุนการศึกษาตลอดหลักสูตรการศึกษา รวมทั้งเพื่อนร่วมงานที่ช่วยกันทำงานตลอดโครงการ

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา ซึ่งให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ

สุดท้ายนี้ผู้จัดทำเห็นสมควรที่จะมอบคุณความดีและเกียรติคุณเหล่านี้แก่ทุกคนที่กล่าวมานี้ รวมถึงบุคคลที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวสุลักษณ์ ศรีเพชร

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

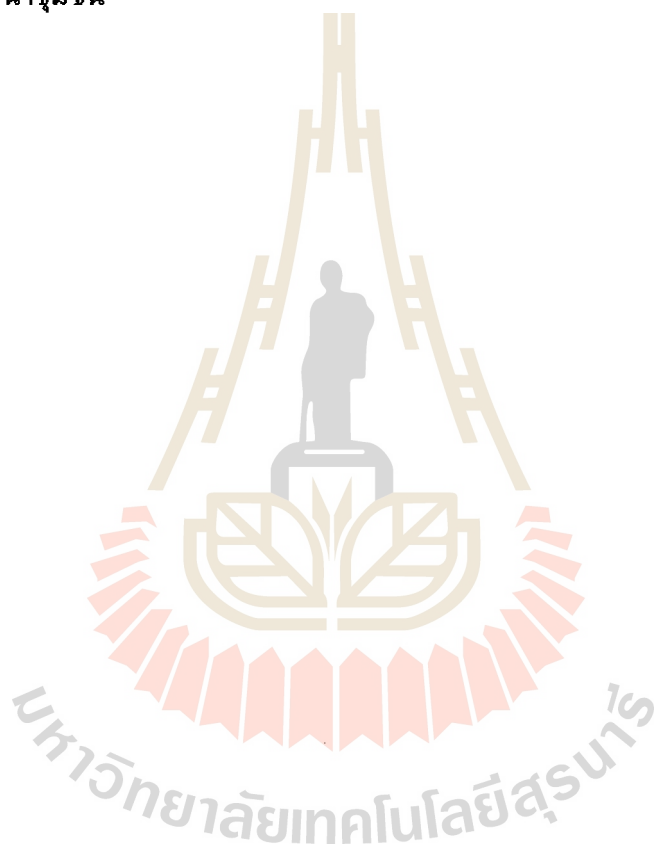
	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1 หลักการและเหตุผล	1
2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน	2
3 กรอบแนวคิดทฤษฎี	2
แผนภูมิระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้าน	3
4 วิธีดำเนินการ	4
5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	7
2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.2544	12
3 การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	14
4 การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน	15
5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16
6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	23
7 หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพป์โมเดล	23
8 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	27
9 หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ	29
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	
1 รูปแบบการประเมิน	38
2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	39
ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูล	39
1 ตัวชี้วัด	39
2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล	40
ตัวชี้วัดและบริบทที่ศึกษา	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	41
ตัวชี้วัดหน่วยระบบ A	42
ตัวชี้วัดหน่วยระบบ B	43
ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา	44
ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา	45
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1 ผลการประเมินบริบทชุมชน	52
2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	57
สรุปภาพรวมของกองทุน	68
ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน	71
ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรตามวัตถุประสงค์	74
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
อภิปรายผลสรุป	
1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน	78
2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ	79
3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้	79
4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนบ้านโคก	79
5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ	80
ข้อเสนอแนะ	80
เอกสารอ้างอิง	82
ภาคผนวก ก.	83
ประวัติผู้เขียน	89

สารบัญรูปภาพ

รูปที่	หน้า
1 - 2 การจัดประชุมชาวบ้านระดับตำบล	84
3 - 4 การจัดประชุมชาวบ้าน บร. 10 และ บร. 12 ระดับตำบล	85
5 - 6 การจัดประชุมเวทีชาวบ้านระดับหมู่บ้าน	86
7 ผู้นำชุมชนกล่าวชี้แจงแก่สมาชิก	87
8 ประธานกองทุนกล่าวชี้แจงแก่สมาชิก	87
9 - 10 สมาชิกร่วมกันพัฒนาชุมชน	88

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

[1] ประเทศไทยประสบปัญหาความยากจนมาตลอด ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในอดีต การพัฒนาประเทศเรามุ่งเน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดช่องว่างความยากจนมากขึ้น ทำให้เกิดความอ่อนแอในสังคมชนบทเป็นเหตุให้ปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาคความยากจนจึงต้องปรับกระบวนการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานในระดับล่างให้เข้มแข็งคือ ยึดหมู่บ้านเป็นคำตอบสุดท้ายหรือเป้าหมายของการพัฒนา

จากความประทับใจในประสบการณ์การทำงานของชาวบ้าน ที่ได้กระทำกิจกรรมร่วมกันในการบริหารจัดการ ด้วยทักษะ ภูมิปัญญาของตนเอง ในรูปของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มนี้จะออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ธนาคารหมู่บ้าน และกองทุนอื่นๆ มากมาย

รัฐบาลมองเห็นขีดความสามารถ ทักษะจากการทำงานของชาวบ้านจึงได้ กำหนดนโยบาย “กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท” เพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยกระบวนการชุมชน มุ่งเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองและชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

หมู่บ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จและได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิตศึกษาคกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีระยะหนึ่งแล้ว จึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในประเด็นดังต่อไปนี้
 - 1.1 บ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก
 - 1.2 บ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
 - 1.3 บ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
 - 1.4 เศรษฐกิจของบ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน ทำให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง
 - 1.5 ประชาชนในบ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1
- 3) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความร่วมมือระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล
- 4) เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

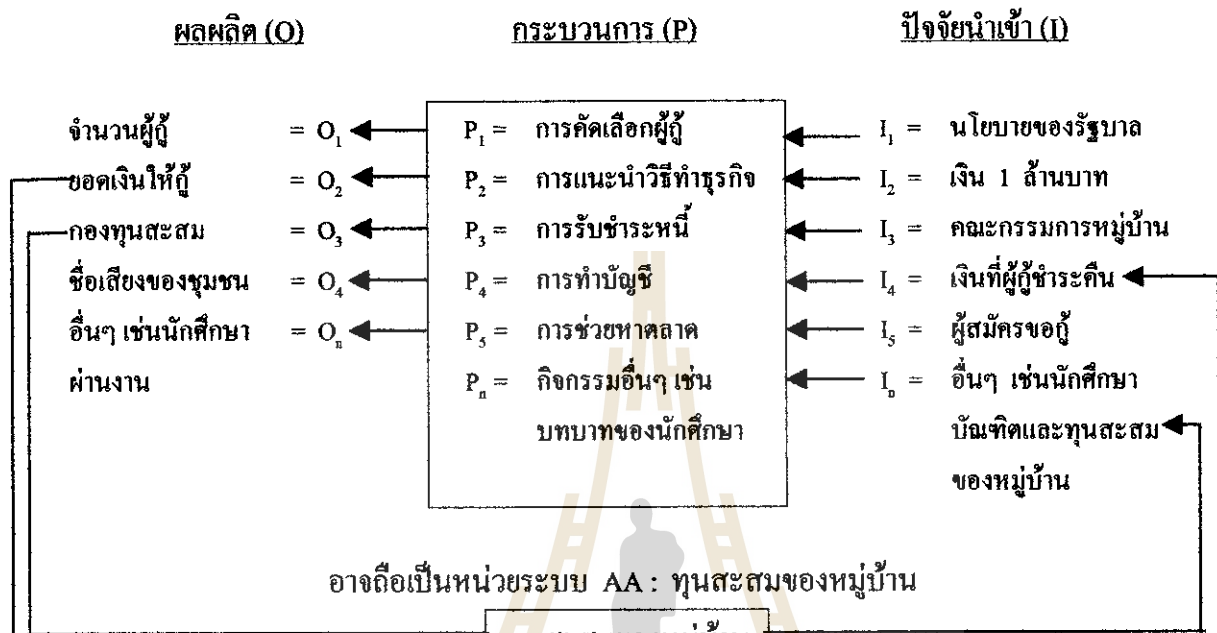
3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

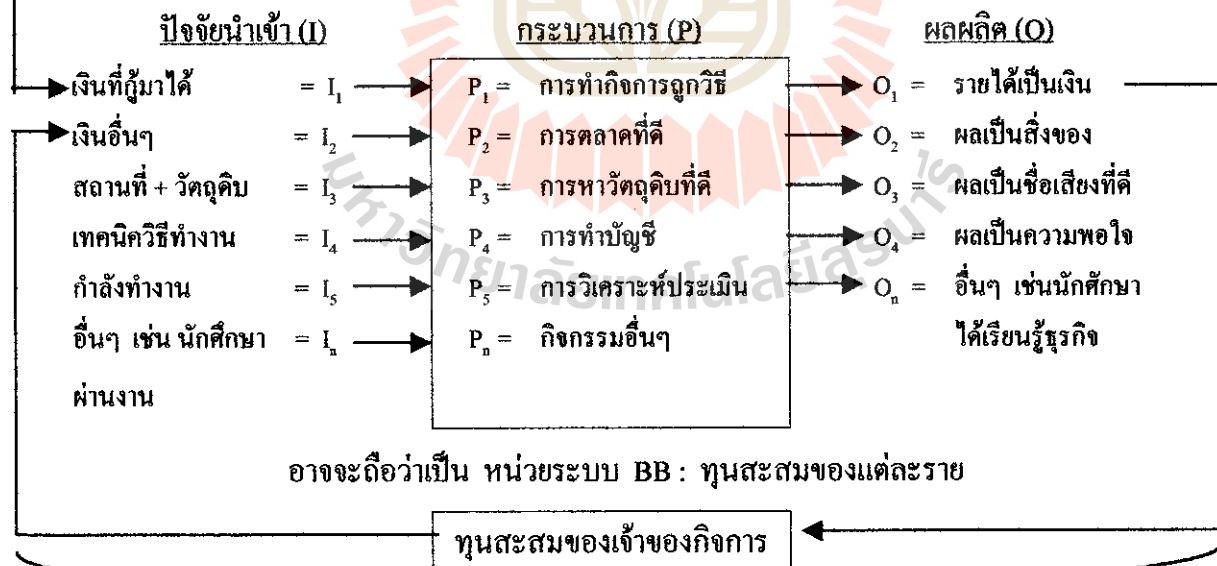
C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิต

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชีพท์ โมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ($B_1...B_n$)

บริษัท (C)

แผนภูมิระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โลก ต.มะเร็ง อ.เมือง จ.นครราชสีมา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน โลก ต.มะเร็ง อ.เมือง จ.นครราชสีมา
2. ศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน โลก ต.มะเร็ง อ.เมือง จ.นครราชสีมา
3. เก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน โลก ต.มะเร็ง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ตามรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CIPP MODEL
4. เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบ บร.1 – บร.12

พื้นที่ดำเนินการ : บ้านโลก หมู่ที่ 7 ต.มะเร็ง อ.เมือง จ.นครราชสีมา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ : 1 ปี

5. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1) กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง เงินกองทุนของหมู่บ้านที่รัฐจัดสรรงบประมาณลงมาให้เพื่อให้เป็นทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน

2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ชาวบ้านในหมู่บ้านที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามกฎ ระเบียบที่กองทุนกำหนดไว้

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ชาวบ้านในหมู่บ้านที่รับสมัครเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเข้ามาทำงานบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปอย่างมีระบบ ระเบียบ และแบบแผน

4) ประธานกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ชาวบ้านในหมู่บ้านที่รับสมัครเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกองทุนหมู่บ้าน

5) ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับ ของระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ที่คณะกรรมการและชาวบ้านร่วมกันตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะ ได้ประโยชน์ดังนี้

- 1) ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ได้รับความรู้และความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ
- 3) ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านฯ และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
- 4) ผู้ศึกษา ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านโคก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเรง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมิน และหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) การติดตามการสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
- 4) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 5) การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 6) หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
- 7) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 8) หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
- 9) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
 - 9.1 ความเข้มแข็งของชุมชน
 - 9.2 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
 - 9.3 ประชาคม
 - 9.4 การพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 9.5 ธุรกิจชุมชน
 - 9.6 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและเสริมรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้จัดตั้งกองทุนเสร็จแล้ว และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการประเมินผล โครงการ

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการคือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงานหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่ายและสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง มีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544 : 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มีสาระสำคัญกล่าวคือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจ และหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนนโยบาย และแผนงานในการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 “

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะนายกรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือ ซึ่งขัดหรือขัดแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล ในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการ และเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) คาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรประโยชน์ของกองทุน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

(8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการ หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งยังกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

(10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(11) ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้กรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบ ได้เบียดประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบียดประชุม และค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
 (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
 (3) ศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการของกองทุน

(4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน

(5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารงานกองทุน

(6) จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

(7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

(8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

(9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

(10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(11) ดำเนินการอื่นใดที่คณะกรรมการมอบหมาย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นประธาน และบุคคลที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ และที่ปรึกษาคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีก

ข้อ 8 การพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีคณะกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบายจัดตั้งบริหารกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้าน
- (3) จัดทำร่างกฎหมาย เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
- (4) กำหนดแผนงานและอกระเบียบข้อบังคับและประกาศจัดตั้งหา แนวทางบริหารกองทุน
- (5) อกระเบียบเกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงิน
- (6) อกระเบียบเกี่ยวกับ คณะกรรมการกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคณะทำงาน
- (8) อกระเบียบคำสั่งประกาศอื่นๆ
- (9) อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการส่วนอื่นไปช่วยปฏิบัติงาน
- (10) รายงานการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค
- (11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมคณะอนุกรรมการต้องมีคณะอนุกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและ คณะอนุกรรมการ ได้เบี่ยงค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายแนวทางบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ
- (6) จัดให้มีการสนับสนุนการประชุมฝึกอบรมบุคลากร
- (7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ
- (8) ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือและเสนอแนะแก่คณะกรรมการ
- (9) ดำเนินการมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆดำเนินการ
- (10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

(11) คำเนินการอื่นใดตามคณะกรรมการมอบหมาย

3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง [2]

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตาม ข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติการประชุม
3. วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้มิชื้ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่คิดการพนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือถูกไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2530
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆของหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความพร้อมด้านต่างๆดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
3. อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน
4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน
 - 4.1 ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่นๆ
 - 4.2 ผลผลิตการเกษตรที่มีการแปรรูป
 - 4.3 ผู้ดำเนินการแปรรูปผลผลิต
 - 4.4 การจัดหาวัตถุดิบมาใช้ในการผลิตสินค้า
 - 4.5 การส่งผลผลิตไปจำหน่าย

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

- 1) จำนวนที่เข้าประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ
- 2) วิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 3) วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 4) การตรวจสอบคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 5) การประเมินจำนวนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านว่ามีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุนมีจำนวนเท่าใด

รายชื่อคณะกรรมการกองทุนฯ ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษา

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

- 1) ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน
- 2) ระเบียบข้อบังคับต่างๆครบถ้วนหรือไม่
- 3) วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

- 1) จำนวนกลุ่ม/องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
- 2) จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านปัจจุบัน
- 3) จำนวนเงินที่สมาชิกมีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ ถือหุ้น / การออม /

ค่าธรรมเนียม / เงินบริจาคหรือให้เปล่า

- 4) การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารออมสิน
- 5) การเชื่อมโยงกับองค์กร เครือข่าย ชุมชน ภายนอกหมู่บ้าน

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

- 1) วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้กระจายอย่างทั่วถึง
- 2) วิธีการบริหารเงินกองทุนให้หมุนเวียนอย่างทั่วถึง
- 3) กองทุนหมู่บ้านจะให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อกิจกรรมใดบ้าง
- 4) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
- 5) วิธีควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้
- 6) วิธีการป้องกันความเสี่ยงในการให้กู้
- 7) วิธีการแก้ไขในกรณีสมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วและไม่ส่งคืนตามสัญญา
- 8) แนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านในการจัดสรรสวัสดิการให้แก่ประชาชน
- 9) ข้อคิดเห็นในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
- 10) การประเมินความพร้อมในหมู่บ้าน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

[3] ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโลก
ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านโลก
พ.ศ. 2544

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลก ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างวินัย การอดออม เสียสละ เอื้ออาทร เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิก โดยรวม และเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลซึ่งเล็งเห็นถึงปัญหาความยากจนของประชาชนโดยได้ กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควร กำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

- ข้อ 1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- ข้อ 2. เพื่อช่วยเหลือชุมชนให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว

- ข้อ 3. เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงิน และการรับฝาก
- ข้อ 4. เพื่อบริการเงินกู้แก่สมาชิก
- ข้อ 5. เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ข้อ 6. เพื่อนำดอกผลมาจัดเป็นกองทุนสวัสดิการ
- ข้อ 7. เพื่อพัฒนาให้สมาชิกเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่มัวเมา
อบายมุข รู้จักสามัคคีอุดหนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รู้จักใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ คิดแก้ปัญหา และมีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน

ข้อความทั่วไป

- ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านโลก” หมู่ 7 ต.มะเรียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา
- ข้อ 2. ที่ตั้งของกองทุน บ้านโลก หมู่ 7 ต.มะเรียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา รหัส 30000
โทรศัพท์ 044-233376 และ 01-8259087
- ข้อ 3. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2544 เป็นต้นไป

ที่มาของกองทุน

- ข้อ 1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ข้อ 2. ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิก
- ข้อ 3. เงินกู้ยืม
- ข้อ 4. ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- ข้อ 5. เงินค่าหุ้นและเงินฝาก
- ข้อ 6. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิกและเงินบริจาค
- ข้อ 7. เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด

สมาชิก

ข้อ 1. คุณสมบัติของสมาชิก

- 1.) เป็นผู้ที่พำนัก หรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านโลก โดยมีภูมิลำเนาอยู่หมู่ 7 ต.มะเรียง
อ.เมือง จ.นครราชสีมา
- 2.) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของกองทุน
- 3.) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- 4.) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการระเบียบของกองทุน
และสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน

- 5.) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- 6.) เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้านเป็นสำคัญ
- 7.) มีเงินฝากหรือถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นในกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 2. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- 1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม
- 3) เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาเห็นสมควรรับเข้าเป็นสมาชิกให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้นหรือเงินฝาก นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก
- 4) ข้อ 3. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก
 - 4.1 คาย
 - 4.2 ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
 - 4.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
 - 4.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม
 - 4.5 จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือช่วยเหลือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใดๆ
 - 4.6 จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
 - 4.7 นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

ข้อ 4. สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใดๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกันอาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาอนุญาตตามความประสงค์ต่อไป

ข้อ 5. ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพอาจยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ 6. การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิกรายละ 20 บาท

ข้อ 7. สมาชิกแรกเข้าจะต้องถือหุ้นในกองทุนอย่างน้อย 1 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท พร้อมกับชำระค่าหุ้นพร้อมค่าธรรมเนียมแรกเข้า

ข้อ 8. เงินรับฝาก สมาชิกสามารถนำเงินมาฝากไว้กับกองทุนได้โดยไม่จำกัดจำนวน โดยจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละหกต่อปี

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านนับองค์ประชุมเกิน 3 ใน 4 ทำการคัดเลือกและได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ ประกอบด้วย

1. ประธาน
2. รองประธาน
3. เลขานุการ
4. เภรัญญิก
5. ประชาสัมพันธ์
6. ที่เหลือเป็นกรรมการ

ข้อ 2. คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่ง

คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี ให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนกำหนด กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 3. การพ้นจากตำแหน่ง

1. ครบวาระ
2. ตาย
3. ลาออกเมื่อได้รับอนุมัติ

ข้อ 4. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่

1. บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
2. ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 5. ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่

1. เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
2. เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
3. แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมติหรือตา, ที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย
4. ปฏิบัติงานหน้าที่อื่นๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 6. รองประธานกรรมการกองทุนมีหน้าที่

ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุน เมื่อประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อประธานกรรมการกองทุนมอบหมายให้ทำการแทน (ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุนคนใดคนหนึ่งเป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนั้น)

ข้อ 7. เลขานุการกองทุนมีหน้าที่

ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกองทุน จัดและทำบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 8. ประชาสัมพันธ์มีหน้าที่

ผลิตเอกสาร สิ่งพิมพ์ ให้ข่าวสารแก่สมาชิกและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 9. กรรมการกองทุนอื่นๆ มีหน้าที่

ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดมอบหมาย

ข้อ 10. คณะกรรมการกองทุนต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่ถ้ามีความจำเป็น ประธานอาจเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้ง และต้องมีกรรมการกองทุนเข้าประชุมอย่างน้อยถึงหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุม

ข้อ 11. การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมกรรมการกองทุน

การกู้ยืม

ข้อ 1. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. เพื่อการพัฒนาอาชีพ
2. เพื่อการสร้างงาน
3. เพื่อการสร้าง และ / หรือ เพิ่มรายได้
4. ลดรายจ่าย
5. บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ 2. การอนุมัติเงินกู้

สมาชิกที่ขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอเงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ข้อ 3. ลักษณะโครงการ

ต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าการลงทุน

ข้อ 4. วงเงินกู้

ให้สมาชิกรายหนึ่งกู้ได้ในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท ในกรณีที่ขอกู้เกินสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

ข้อ 5. การทำสัญญา

เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 6. ข้อกำหนดหลักประกันเงินกู้

1. เงินกู้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องมีผู้ค้ำประกันอย่างน้อย 1 คน เป็นบุคคลที่มีงานทำเป็นหลักแหล่งน่าเชื่อถือที่จะรับผิดชอบเงินกู้แทนได้ พร้อมสำเนาบัตรประชาชนของคนค้ำและลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน
2. เงินกู้เกินหนึ่งหมื่นบาทแต่ไม่เกินสองหมื่นบาท จะต้องมีสมาชิกค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน พร้อมทั้งสำเนาบัตรประชาชนของคนค้ำและลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน
3. เงินกู้เกินสองหมื่นบาทแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท ต้องให้ข้าราชการตั้งแต่ระดับห้าชั้นไปเป็นผู้ค้ำประกัน หรือ ต้องให้สมาชิกอย่างน้อย 3 คนเป็นผู้ค้ำประกัน หรือ หลักทรัพย์ค้ำประกันแล้วแต่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควร (ใช้อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้)

ข้อ 7. การชำระคืนเงินกู้

ให้สมาชิกผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปีนับแต่วันทำสัญญาและอนุมัติเงินกู้

ข้อ 8. อัตราดอกเบี้ย

1. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละห้าสิบสองต่อเดือน
2. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากคิดเป็นร้อยละสามต่อปี

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรดังนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละสิบห้า
2. เป็นเงินประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละสี่สิบ

3. เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ในอัตราร้อยละห้า
4. เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละสิบ
5. เป็นเงินทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้านในอัตราร้อยละสิบ
6. เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละสิบ
7. เป็นทุนเพื่อจัดสรรสวัสดิการแก่สมาชิกในอัตราร้อยละสิบ
8. เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละสิบ
9. อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควรในอัตราร้อยละสิบ

การจัดทำบัญชี

กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบเดือนละหนึ่งครั้งให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังต่อไปนี้

1. บัญชีเงินฝากออกมทรัพย์
2. รายรับและรายจ่ายของกองทุน
3. สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุนและรายงานการตรวจสอบบัญชี ต่อ คณะอนุกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้าฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนทุกสามเดือนและทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดง บัญชีกำไร ขาดทุน และงบดุลในปีบัญชีที่ล่วงมาภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

การประชุมใหญ่สมาชิก

ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยที่วาระการประชุมดังนี้

1. ประธานกล่าวเปิดประชุม
2. เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
3. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนต่อสมาชิก
4. เสร็จบัญชีรายงานฐานะทางการเงิน
5. เรื่องอื่นๆ ถ้ามี
6. สรุปผลและปิดการประชุม

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตาม หมวด 7 ว่าด้วยการ กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระดังนี้

1. ถ้าสมาชิกกองทุนฯที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนจะต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนและยื่นต่อคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท กรณีกู้เกินกว่านี้ คณะกรรมการกองทุนต้องเรียกประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณาชี้ขาด แต่ทั้งนี้อนุมัติรายหนึ่งได้ไม่เกินห้าหมื่นบาท
3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามข้อให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืม พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินให้กับผู้กู้และธนาคาร ได้รับทราบโดยเร็ว
4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กองทุนกำหนด

7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงพอแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็น การประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันที่ และมี การประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้วเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชีพฟ์ จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้ เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง

นิตา ชูโต ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล” ในหนังสือ การประเมินโครงการ (นิตา ชูโต, 2531 : 17-19) ดังนี้

การประเมินโครงการแบบชีพฟ์โมเดลจะเน้นการประเมินเป็นขบวนการต่อเนื่อง ในการหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ โครงการเพื่อหาทางเลือกที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยการตัดสินใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมี 4 แนวทาง คือ

- 1) การตัดสินใจ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง (Metamorphic) เมื่อรับข้อมูลใหม่สุดที่
แน่ใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
- 2) การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงแก้ไขกิจกรรมบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้เกิดดุลยภาพในองค์กร โดย
ปกติ (Homeostasis)
- 3) การตัดสินใจเพื่อปรับปรุง (Incremental) พัฒนาให้องค์กรดีขึ้น คือ เกิดประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล โดยมีคณะผู้เชี่ยวชาญแก้ไขและนำเทคนิคมาใช้ เปลี่ยนแปลง
- 4) การตัดสินใจโดยนำความคิดริเริ่มมาทดลองทำเพื่อคุณผล และโอกาสของการ
เปลี่ยนแปลง (Neomobilistic) จากการตัดสินใจดังกล่าวของ Stufflebeam จึงแยกการตัดสินใจได้
4 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อวางวัตถุประสงค์ (ประเมินสภาพ
แวดล้อม Context Evaluation)
2. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางโครงสร้างเพื่อวางขบวนการ (ประเมินปัจจัย
นำเข้า Input Evaluation)
3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการควบคุมคัดแปลงขบวนการ (ประเมินกระบวน
การ Process Evaluation)
4. การตัดสินใจจากผลของโครงการ (ประเมินผลผลิต Product Evaluation)[4]

รัตนะ บัวสน ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล” ในหนังสือ การประเมิน
โครงการ การวิจัยเชิงประเมิน (รัตนะ บัวสน , 2538 : 110-113) ดังนี้

CIPP เป็นคำย่อมาจากส่วนประกอบต่างๆที่จะทำการประเมินโครงการที่จะทำการประเมิน
ได้แก่ Context Evaluation คือการประเมินสถานะแวดล้อมที่จะนำมาช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของ
โครงการ ประเมินสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการซึ่งมีผลต่อความสำเร็จและล้มเหลว Input Evaluation
คือการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ Process
Evaluation คือการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินวิธีจัดกิจกรรมของปัจจัย
นำเข้า Product Evaluation คือการประเมินผลผลิตของโครงการว่าผลที่ได้รับของโครงการมีมาก
น้อยเพียงใด ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ [5]

อุดม จำรัสพันธ์ และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล” ในหนังสือ
ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา (อุดม จำรัสพันธ์ และคณะ , 2545 :
89-91) ดังนี้

สตףเฟิลบีม ได้จำแนกการประเมินไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหรือระบุ ข้อมูลที่ต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการ สารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหารในการกำหนดประเด็นการประเมิน สตףเฟิลบีม ได้กำหนดไว้ 4 ประเภท คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนทำโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น(Input Evaluation : I) พิจารณาทรัพยากรที่นำมาดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ(Process Evaluation : P) หาข้อบกพร่องเพื่อเป็นข้อมูล ในการแก้ไข พัฒนาโครงการ
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น(Product Evaluation : P) เปรียบเทียบผลที่ได้ว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

การประเมินด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation)

การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมนอกจากนี้ ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสภาวะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อมมี 2 วิธี คือ

1. Contingency Mode เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (Opportunities and pressure outside of the immediate system) เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น โดยการสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้าง ๆ เช่น การสำรวจงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง การประเมินค่านิยมของชุมชน ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจสถิติประชากร ฯลฯ การสำรวจปัญหาเหล่านี้ ทำให้

สามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผนโครงการต่อไป คำถามที่ใช้ในการประเมินสถานะแวดล้อมแบบ Contingency Mode คือ คำถามประเภท “ถ้า...แล้ว”

2. Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้ [6]

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยคำว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

1. ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
2. ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

ผลที่ได้จากการประเมิน ปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไรที่จะได้รับ โดยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษา ผลกำไรอาจจะไม่อยู่ในรูปของตัวเลขก็ได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตราค่าจ้างเท่าใด วางแผนและดำเนินการอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินสถานะแวดล้อมในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการทำเฉพาะกรณีนั้น ๆ และวิเคราะห์ภายในโครงการเท่านั้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อหาและและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
2. เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
3. เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะ เมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังคงมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัย และการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาดรวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

8.1 หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนเสร็จแล้ว และได้รับการอนุมัติให้กองทุนรับการโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักในการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง

8.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้พึ่งพาตนเองได้ อย่างยั่งยืน
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิต
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลของ หมู่บ้านที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

8.3 เป้าหมาย

[7] เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 74,881 คน ยกระดับฐานะการศึกษา และรายงานผลความก้าวหน้า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อย่างเป็นระยะๆ

วงเงินค่าใช้จ่าย : 5,077,119,790 บาท

ค่าใช้จ่าย	รวม(บาท)
1. เงินสนับสนุนให้ทุนการศึกษา(จำนวน 74,881 คน x 6,360 บาท x 10 เดือน)	4,762,431,600
2. การทำหลักสูตร	1,095,000
3. การประชุมนิเทศบัณฑิต	115,316,740
4. การทำความเข้าใจแก่คณาจารย์	21,750,000
5. จัดพิมพ์คู่มือ	37,071,450
6. การจัดสัมมนารายไตรมาส	9,855,000
7. การติดตามผลและนิเทศของคณาจารย์	129,600,000
รวมทั้งสิ้น	5,077,119,790

พื้นที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

8.4 แผนการดำเนินงาน

มีการประชาสัมพันธ์ โครงการและรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร บัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ 74,881 คน และจัดทำหลักสูตร “การศึกษา ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ” และจัดตั้งคณะกรรมการ อำนวยการคณะกรรมการดำเนินงานส่วนกลางและระดับจังหวัดทำหน้าที่ประสานงาน นักศึกษา ผู้รับทุนต้องรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการปฏิบัติงานตามระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการ : 1 ปี

แผนการเบิกจ่ายเงินเป็นรายไตรมาส

ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4	รวม
664,436,350	1,470,894,480	1,470,894,480	1,470,894,480	5,077,119,790

8.5 การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1. คำนีวัดผลสำเร็จของโครงการ

- 1) จำนวนกองทุน 1 ล้านบาทยังคงอยู่
- 2) จำนวนบัณฑิตมีรายได้
- 3) จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โครงการนี้
- 4) จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. กลไกการติดตามประเมินผล

1. คณะกรรมาธิการติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะๆ

2. มีการประชุมสัมมนา 3 เดือน ของคณะกรรมการส่วนกลางและระดับจังหวัด

3. ผลประโยชน์ของโครงการ

1. บัณฑิตว่างงาน จำนวน 74,881 คน ได้รับเงินถึงร้อยละ 93.8 จากงบประมาณทั้งหมด ของโครงการ เนื่องจากลักษณะของโครงการเป็นการให้ทุนฝึกอบรม และยังมีค่าบริหารจัดการ สัมมนาต่างๆ

2. ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการคือ ผู้สำเร็จการฝึกอบรมซึ่งได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต

3. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการพัฒนาตั้งแต่ต้นจน สิ้นสุดกระบวนการ แนวคิดของการมีส่วนร่วม คือการช่วยให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้ องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

- ทางด้านจิตใจและอารมณ์
- ทางด้านการกระทำ
- การรับผิดชอบ

เหตุเกิดแนวความคิดการมีส่วนร่วม

- ความสนใจและห่วงกังวล
- การตกลงใจร่วมกัน
- ความเดือดร้อน ความไม่พอใจ

เงื่อนไขในการมีส่วนร่วม

- ประชาชนมีอิสระในการมีส่วนร่วม (Freedom to participate)
- ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม (Ability to participate)
- ประชาชนต้องเต็มใจในการมีส่วนร่วม (Willingness to participate)

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

- การสร้างแรงจูงใจในสังคม เช่น การประชาสัมพันธ์ การศิขม ให้งรางวัล
- การสร้างความภูมิใจให้สมาชิก เช่น เรื่องของจิตสำนึกให้ชุมชนมีจิตสำนึกร่วมกัน

เทคนิคการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม

- เทคนิคทางจิตวิทยา
- เทคนิคทางการประชาสัมพันธ์
- เทคนิคด้านการบริหาร

9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน คือ ชุมชนที่มีศักยภาพ มีความรัก ความสามัคคี จงรักภักดีชุมชน ทุกคนไม่เรียนรู้ มุ่งพัฒนาตนเอง ให้มีพลังความคิดพลังสติปัญญา เพื่อการพึ่งพาตนเองในทุกด้าน รู้จักวางแผนจัดการทรัพยากรแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทุกคนหวังประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ชุมชนมีเสถียรภาพ มีสันติสุข และมีคุณธรรมนำชีวิต

ลักษณะของชุมชนที่เข้มแข็ง

1. เป็นชุมชนที่เรียนรู้ (Learning Organization)

- คัดตัวตลอดเวลา
- รู้ข่าว เศรษฐกิจ สังคม การเมือง
- เพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นอย่างครอบคลุม ลึก
- เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- ร่วมมือกันเป็นกลุ่ม
- เกิดพลังปัญญา พัฒนาชุมชนคนได้

2. เป็นที่รู้จักการจัดการ (Common Management)

- วางแผน (Planning)
- จัดองค์การ เตรียมคน วัสดุ งบประมาณ (Organizing)
- ปฏิบัติตามแผน (Implementing)
- ประเมินผล (Evaluation)

3. เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ (Spirituality)

- มีความผูกพันภักดีต่อชุมชน

- รู้สึกเป็นเจ้าของ
- มีผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- ชุมชนมีชีวิตจิตใจ

4. เป็นชุมชนที่มีสันติภาพ (Peaceful)

- คนมีสันติสุข
- มีคุณธรรม
- มีคุณภาพมีความสมดุล ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
- มีพลังในการวางแผน

องค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของชุมชน

1. การจัดองค์กรและการบริหารจัดการ

- 1.1 การจัดองค์กรและการแบ่งบทบาทหน้าที่
- 1.2 การบริหารการจัดการทรัพยากรและกระบวนการแผนประสานความร่วมมือ

2. อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วม

- 2.1 มีวิสัยทัศน์ร่วมมุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดี
- 2.2 เชื่อในศักยภาพของคนในชุมชน
- 2.3 มีสำนึกความเป็นชุมชนรู้จักแบ่งปัน
- 2.4 ทunesทางวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงคนในชุมชนได้

3. ทุน

- 3.1 ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและสำนึกเพื่อส่วนร่วม
- 3.2 เงิน วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
- 3.3 ภูมิปัญญาพื้นบ้านผสมผสานกับความรู้และประสบการณ์
- 3.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

4. มีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง

- 4.1 ขยายกิจกรรมและสมาชิก
- 4.2 เกิดการริเริ่มโครงการใหม่ ๆ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
- 4.3 ถ่ายทอดแก่คนรุ่นหลังถัดไปเพื่อรับช่วงต่อไป

5. สิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง

- 5.1 สิทธิในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น
- 5.2 อำนาจในการกำหนดยุทธศาสตร์ของชุมชนและต่อรองกับภาครัฐบาล

6. เครือข่ายความร่วมมือ

- 6.1 มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรม / องค์กร
- 6.2 เกิดความร่วมมือเพื่อกิจกรรมสาธารณะและอำนาจต่อรอง
- 6.3 เกิดการติดต่อสื่อสารแนวราบ (เป็นสาธารณะ)

7. การยอมรับจากสังคมภายนอก

- 7.1 เกิดการยอมรับขององค์กรภายนอก
- 7.2 ชุมชนเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองพร้อมถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ชุมชนอื่น

กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง 4 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ทิศทางทรัพยากรบุคคล

- เตรียมคน ผู้นำ
- ประชาชน
- คุณภาพ คู่กับคุณธรรม
- มีกระบวนการเรียนตลอดชีวิต

ขั้นที่ 2

- การกำหนดประเด็นปัญหาของชุมชนและการพัฒนาทางเลือกเพื่อกำเนินกิจกรรม
- จัดเวทีประชาคม
- รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้แก่ รู้ก่อน รู้เก็บ
- เลือกกิจกรรมแบบองค์รวม

ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน

- ลักษณะเป็นแนวราบ
- มีเป้าหมายร่วมกัน
- รวมพลังกัน
- จัดการร่วมกัน
- สรุปร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ขยายเครือข่ายความร่วมมือ

- ประสานงาน
- แลกเปลี่ยน
- เรียนรู้
- สร้างกระบวนการร่วมในนโยบาย

9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้

การเชื่อมโยงชุมชนหรือเครือข่ายทำให้ชาวบ้านได้แลกเปลี่ยนข้อมูลได้สื่อสารกัน ก็คือเปิดช่องทางให้ทุนทางสังคมได้ใช้ศักยภาพ เพื่อแก้ปัญหาชุมชน ผลพวงของการจัดการ สวัสดิการชุมชน แรงจูงใจ นอกจากคนที่มีความอยากจนแรงจูงใจจะได้รับผลประโยชน์โดยตรง และตรงกับความต้องการและยังก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการ กองทุนต่างๆ เช่น กองทุนการศึกษา กองทุนอาชีพ หรือกองทุนหมุนเวียนอื่นๆ การเรียนรู้ที่สำคัญของเครือข่ายคือการดูแลช่วยเหลือกันเอง ซึ่งดีกว่าการสงเคราะห์รูปแบบเดิมๆของรัฐที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้ยากลำบาก

ถ้าหากเครือข่ายมีการจัดการบริหารที่ดี ก็จะสามารถชักชวนผู้ยากลำบากซึ่งเดิมไม่เคยได้รับการยอมรับจากสังคมให้มาร่วมกิจกรรม นอกจากให้โอกาสแล้วยังเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้กับเครือข่ายชุมชนด้วย ไม่เพียงแต่เท่านั้น ระหว่างเครือข่าย ระหว่างชุมชนที่มีโอกาสได้พบปะกันในเวทีที่รวมเครือข่าย ในระดับจังหวัดหรือระดับภาคเพื่อร่วมขอรับการสนับสนุนจากกองทุนชุมชน ยังทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ถ่ายทอดความรู้เพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหาชุมชน ได้ขึ้นมากกว่าแต่ก่อน จากการทำงานของกองทุนชุมชนทำให้คนที่มีใจเหมือนกันได้มาเจอกัน พุดคุยกัน และร่วมมือกันทั้งในระดับชาวบ้าน ระดับเครือข่ายมาเจอกัน และระดับประชาคม เครือข่ายแบบนี้เองที่จะเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องได้และควรจะต้องมีการสร้างความเข้มแข็ง และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ และพัฒนา กองทุนต่างๆ ให้ก้าวหน้าต่อไปได้ (อัมมาร สยามวาลา , ชุมชนเข้มแข็งคือพลังกอบกู้สังคม ,พ.ศ. 2543 : 21-23)

9.4 ประชาคม

การประชาคมเป็นการรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนด้วยตนเอง เช่น การแก้ไขปัญหาชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวกันตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีคำสั่ง สมาชิกที่มารวมกัน มีส่วนร่วมคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและรับผิดชอบอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ภายใต้ขอบเขตกฎหมาย และศีลธรรมอันดีงามของสังคม ทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ด้วยกัน มีความรัก ความเอื้ออาทรกัน ผูกพันต่อกันด้วยความรู้สึกในความเป็นเจ้าของชุมชน คำว่าประชาคมนี้นี้มีท่านผู้รู้หรือนักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า “ประชาสังคม” ซึ่งอยู่ในความหมายคล้ายคลึงกัน

ประชาคมเกิดเมื่อสมาชิกของชุมชนทุกคน เช่น ชาวบ้าน ผู้นำกลุ่มต่างๆ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. กรรมการหมู่บ้าน หมอ ผู้นำศาสนา ครู นักกฎหมาย พระ เขาวชน

แม่บ้าน มัคทายก ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน หรือแม้แต่ผู้ที่อยู่นอกชุมชนแต่สนใจที่จะมาให้การสนับสนุน ซึ่งการประชาคมจะทำให้สมาชิกของชุมชนได้เรียนรู้ ได้แสดงออกโดยการได้คิด ได้ทำ ได้พูดคุย และเปลี่ยนความคิดเห็น ตัดสินใจด้วยเหตุผล และข้อตกลงของสมาชิกจากประชาคมสามารถนำไปปฏิบัติ และเกิดผลดีต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ฉะนั้นมีปัญหาหรือสถานการณ์ใดในชุมชนก็ใช้ประชาคมเป็นเวทีในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบ (จเด็จ อินสว่าง และคณะ , เอกสารเกี่ยวกับการประชาคม 21 คำถามเกี่ยวกับประชาคม , พ.ศ. 2543 : 47-50) [8]

เวทีประชาคม หมายถึง พื้นที่สาธารณะ (Public space) หรือสถานที่ที่ทุกคนมาพบปะรวมตัวกัน เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยน ถกแถลง ข้อมูล ความคิดเห็น คุณค่า อุดมการณ์ ปัญหา วางแผนทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือชุมชน อาจเป็นเวทีการประชุมที่มีรูปแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น การสนทนา แลกเปลี่ยนที่ศาลาวัดหรือพบกันเป็นครั้งคราว การพูดคุยในเวทีประชาคม เป็นบรรยากาศของความร่วมมือ มิตรภาพ และความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน เกิดความกลมกลืน สนิทฉันท์

บทบาทของผู้เข้าร่วมเวทีประชาคม

1. ช่วยค้นหาข้อมูล ให้ข้อมูล ประสพการณ์ ความคิด
2. ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ประมวลความคิดรวบยอด สรุป
3. ร่วมรับผิดชอบการจัดการแลกเปลี่ยนในเวทีให้เป็นไปตามกำหนด
4. ค้นหาความคิดร่วมของกลุ่ม
5. ช่วยกันกำหนดกิจกรรมที่เป็นความคิดเห็น มอบหมายภารกิจ นำไปสู่การปฏิบัติ

9.5 การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ตรงกับ ความต้องการ ตามความจำเป็นในปัจจุบัน และความสามารถรองรับความต้องการ และ/หรือความจำเป็นในอนาคต ได้ด้วย นอกจากนี้ต้องครอบคลุมมาตรการ การรักษามรดกทางทรัพยากร ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่น การพัฒนาที่ทำให้ประชากรมีคุณภาพดีขึ้นอย่างแท้จริง ภายในระบบนิเวศน์วิทย์ที่สามารถจะรองรับการดำเนินชีวิตต่อไปทั้งนี้ ต้องควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่มุ่งรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการปรับตัว ยกระดับความรู้ ปรับปรุงองค์กร ปรับประสิทธิภาพ ทางเทคนิค และเชาว์ปัญญา

ประสพการณ์การทำงานชุมชนของนักพัฒนาจำนวนมากพบว่า “ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ” มีองค์ประกอบสำคัญหลายประการด้วยกันคือ ต้องมี องค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง มีทางเลือกในการ

ประกอบอาชีพที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และมีสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ถ้าไม่มีองค์กรที่เข้มแข็งทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนาหวังพึ่งแต่องค์กรและทรัพยากรภายนอก เมื่อถึงเวลาที่ปัจจัยภายนอกเหล่านี้ถอนตัวออกไป คนในชุมชนที่ต้องอยู่ในพื้นที่ยาวนานก็ไม่สามารถจัดการเรื่องราวของตนเองได้ การพัฒนาอย่างยั่งยืนก็ไม่เกิดแน่นอน และแม้มีองค์กรที่เข้มแข็ง แต่ไม่มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่ยั่งยืนแต่ละครอบครัวก็อยู่ไม่ได้เพราะไม่มีฐานทางเศรษฐกิจสนับสนุนอาชีพที่ยั่งยืน อาจพิจารณาได้หลายมิติคือ ต้องมีรายได้ เพียงพอด้วย ต้องเหมาะสมกับขีดความสามารถของครอบครัวส่วนใหญ่ด้วย และต้องไม่พึ่งพิงปัจจัยภายนอกมากเกินไป แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดน่าจะอยู่ที่มีการไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานของชุมชนนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ ป่า หรือแม้แต่อากาศ เพราะถ้าฐานของชุมชนถูกทำลายเรา จะหาความยั่งยืนได้ที่ไหนในระยะยาว องค์กรประกอบที่สามคือสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ แม้เรามีองค์กร มีอาชีพ มีทางเลือกที่เหมาะสม แต่ถ้าไม่รักษาทรัพยากร ไม่รักษาสิ่งแวดล้อมไว้ให้สมบูรณ์ ก็เชื่อว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นฐานของชีวิต ได้ข้าวปลาจากดินและน้ำที่สมบูรณ์ ถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้ชุมชนก็อยู่รอดไม่ได้

นอกจากองค์ประกอบสำคัญสามประการนี้แล้วถ้าเราไม่มีนโยบาย ไม่มีกฎหมาย ที่สนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ก็เชื่อว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนยากที่จะอยู่รอดได้ (เรียบเรียงจากหนังสือพิมพ์ชีวิตชุมชน , พ.ศ. 2543 : 4)

ธุรกิจชุมชน

แนวคิดของธุรกิจชุมชน

1. ธุรกิจชุมชน เป็นแนวทางพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เป็นส่วนสำคัญในการลดสถานะปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับครอบครัว เช่น ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาโรคเอดส์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มได้ดังนี้ 1. หน่วยงานรัฐ 2. หน่วยงานอาสาสมัครเอกชน 3. โครงการหลวง 4. บ-ว-ร
2. ธุรกิจชุมชน คือ การรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อดำเนินธุรกิจ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอันเป็นเป้าหมายสุดท้ายที่สำคัญ โคนมีกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนร่วมเป็นเจ้าของ และมีส่วนดำเนินกิจการตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานนั้น
3. ลักษณะเด่นของธุรกิจชุมชน คือ เป็นธุรกิจขนาดเล็ก มีความคล่องตัวในการบริหาร รายได้จางออกขายไม่มากนัก ต้นทุนในการดำเนินกิจการไม่มากนักในระยะเริ่มต้น การติดต่อ และการให้บริการลูกค้าเป็นไปอย่างใกล้ชิด การเริ่มต้นทำได้ง่าย ประเภทของธุรกิจชุมชนแบ่งออกเป็น ธุรกิจการผลิต ธุรกิจการค้าปลีก ธุรกิจการค้าส่ง และธุรกิจบริการ นอกจากนี้

ธุรกิจชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ เปิดโอกาสให้มีการประกอบการก่อให้เกิดการจ้างงาน ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

4. การสร้างจิตสำนึกการจัดการธุรกิจชุมชนทำได้โดยร่วมทำให้สังคมของท้องถิ่นมีการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยการเพิ่มขีดความสามารถให้คนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขีดความสามารถทางปัญญา ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และช่วยให้สังคมมีความสงบสุข รักใคร่กลมเกลียว ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม

ธุรกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ช่วยให้เกิดการสร้างงาน การลงทุน การหมุนเวียนของเงินทุนภายในประเทศ ธุรกิจชุมชนมีการบริหารงานที่อิสระ ใช้เงินในการลงทุนไม่มากนักในตอนต้นเน้นการสร้างงานในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้นเป็นหลัก และสามารถบริหารงานได้คล่องตัว จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้บุคคลทั่วไปที่มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระสนใจศึกษาแนวทางในการประกอบอาชีพ ธุรกิจชุมชนเพิ่มขึ้น

ความหมายของธุรกิจชุมชน คือ ธุรกิจที่เป็นของชุมชนเพื่อชุมชน และบริหารจัดการโดยชุมชน ซึ่งเป็นการบริหารเน้นการกระทำในเชิงธุรกิจแตกต่างจากการกุศลหรือการช่วยเหลือเกื้อกูลในลักษณะของสภกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจชุมชนจำเป็นจะต้องแข่งขันทั้งในด้านต้นทุนและคุณภาพกับกิจการที่แสวงหากำไรของธุรกิจเอกชนตามปกติ แต่ที่จำเป็นต้องจัดทำเป็นธุรกิจชุมชนก็เพราะสมาชิกแต่ละคนไม่มีความสามารถ และความเข้มแข็งทางการเงินที่จะแข่งขันได้กับธุรกิจของเอกชนนี้

คำว่า “ธุรกิจชุมชน” ในความหมายของทางเศรษฐศาสตร์และการค้า หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนที่ต้องการกำไร

หรือ ธุรกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนในการเป็นเจ้าของกิจการ และ/หรือช่วยดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมด โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียนรู้ และการจัดการร่วมกัน เพื่อดำเนินในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนๆ ได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

การบัญชี หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ บันทึก สรุปรายการค้าที่อยู่ในรูปเงินตรา และตีความหมายผลสรุปนั้น

บัญชีกองทุนหมู่บ้านที่ใช้

สมุดบัญชีรายรับ บันทึกการรับเงินสด/เงินฝากธนาคาร

- สมุดบัญชีรายรับกองทุน 1 ล้านบาท

- สมุดบัญชีรายรับกองทุนเงินออม สมุดรายจ่าย บันทึกการจ่ายเงินสด/เงินฝากธนาคาร
- สมุดบัญชีรายจ่ายกองทุน 1 ล้านบาท
- สมุดบัญชีรายจ่ายกองทุนเงินออม

การจัดทำรายงาน

รายงานรายได้ค่าใช้จ่ายประจำเดือนและปี (งบกำไรขาดทุน-แสดงผลการดำเนินงานในเดือนหรือสิ้นปี)

- กองทุน 1 ล้านบาท
- กองทุนเงินออม

รายงานงบดุลประจำเดือนและปี (งบดุล-แสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นเดือนหรือสิ้นปี)

- กองทุน 1 ล้านบาท
- กองทุนเงินออม

การบันทึกบัญชี

- ยึดตามเกณฑ์เงินสด
- บันทึกเฉพาะรายการที่รับและจ่ายสด
- แยกบันทึกตามกิจกรรมของกองทุน
- กองทุน 1 ล้านบาท
- กองทุนเงินออม
-

ทะเบียนคุมรายละเอียด

- ทะเบียนคุมค่าของตู้
- ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว
- ทะเบียนคุมเงินฝากสัจจะ/เงินรับฝาก/เงินค้ำหุ้นรายตัว
- ทะเบียนคุมทรัพย์สิน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1. รูปแบบการประเมิน

- 1) หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริง หรือที่เรียกกันว่า “Authentic Evaluation”
- 2) การตัดสินคุณค่า ความเด่น ความด้อย ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น
- 3) การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินค่าของตัวบ่งชี้จะไม่กระทำไว้ล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ ตัดสินค่าสำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้างแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผลโดยไม่มี การตัดสินค่า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง
- 4) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับชิพโมเดล (CIPP Model : Context - Input - Process - Product) แบบจำลองชิพโมเดล ระบุว่าประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ
 - 4.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นั้น
 - 4.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
 - 4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
 - 4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคดีที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

1. ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบซิพพีโมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวในบทที่ 1 แล้ว

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่
 - 1.1 ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
 - 1.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
 - 1.3 ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
 - 1.4 ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2. ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานกิจกรรมของผู้ดูแลราย (หน่วยระบบB) ได้แก่

- 2.1 ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 2.3 ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 2.4 ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2. แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้นเน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแลราย และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินงานของผู้ดูแลราย

วิธีที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธีอัน ได้แก่

1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ
2. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
3. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

วิธีสังเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มาหรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจน ดังปรากฏในบทที่ 4

ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบทหมายถึงตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ในแบบรายงาน บร.1 ตัวชี้วัดระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) ความยากจนของประเทศ
- 2) นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

- 3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 5) ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 6) บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่น บางคน เรียกว่า ความล้มสลายของท้องถิ่นชนบท
- 7) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
- 8) อื่น ๆ

2. **บริบทระดับท้องถิ่น** เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน / ชุมชนนี้ สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน / ชุมชนและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วย ตัวแปรตาม บร.1 ดังต่อไปนี้

- 1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน
- 2) สภาพปัจจุบัน
- 3) ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน / ชุมชน
- 4) ด้านวัฒนธรรม
- 5) ด้านอื่น ๆ เช่น

5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้น สิ่งนั้นจนต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้ยืม การตลาดสำหรับผลิต และระดับฐานะทางการเงินหรือสินทรัพย์

5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่น ๆ ของท้องถิ่น / ชุมชน

5.3 ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหาร เป็นต้น

5.4 ลักษณะบางประการที่สื่อแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน / ท้องถิ่น เช่น การละทิ้งถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 ระบบ ดังนี้

1. ระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. ระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดระบบ A

ตัวชี้วัดระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ก็คือตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้วในตอนที 3

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2 เงิน 1 ล้านบาท

2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

2.5 ผู้สมัครขอกู้

3. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย ตัวแปรดังนี้

3.1 การคัดเลือกผู้กู้

3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

3.3 การรับชำระหนี้

3.4 การทำบัญชี

3.5 การช่วยเหลือตลาด

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

1) จำนวนผู้กู้

2) ยอดเงินให้กู้

ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

1) จำนวนผู้กู้ที่ได้

2) จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

3) การขยายกิจการของผู้กู้

4) การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- 1) กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- 2) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- 3) ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- 4) ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A
 - 1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A
 - 1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
 - ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
 - หนี้สินธนาคารของผู้กู้
 - หนี้ภายนอกของระบบของผู้กู้
 - อาชีพหลักของครอบครัว
 - รายได้ครอบครัว
 - ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 เงินที่กู้มาได้
 - 2.2 เงินอื่น ๆ
 - 2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ
 - 2.4 เทคนิควิธีการทำงาน
 - 2.5 กำลังทำงาน
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การทำกิจการถูกวิธี

3.2 การหาตลาดที่ดี

3.3 การหาวัตถุประสงค์ที่ดี

3.4 การทำบัญชี

3.5 การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออก 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immedite Result)

- รายได้เป็นเงิน
- ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นถึงของ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
- ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิคที่ดีขึ้นเนื่องจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
- ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
- การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบเพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบผลสำเร็จไปด้วย

ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา

การทดลองวิธีการใหม่ หมายถึง การนำวิธีปฏิบัติงาน (Process) แบบใหม่ ๆ ไปใช้กับระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และระบบดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีใหม่ในหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 1.1 การทำบัญชีแบบใหม่
- 1.2 การหาตลาดใหม่ให้กับธุรกิจ
- 1.3 การเชื่อมโยงตลาดระหว่างหมู่บ้าน

2. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบดำเนินการกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 วิธีผสมอาหารไก่แบบใหม่
- 2.2 วิธีให้ปุ๋ยผักแบบใหม่
- 2.3 วิธีการหาตลาดที่ดี

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีการดำเนินการ หมายถึง การจัดกลุ่มผู้กู้ที่ทำการกิจการเดียวกัน ให้คิดกระบวนการวิธีทำงานที่ดี ในแนวคิดเชิงระบบ เช่น หน่วยระบบในการทำอาชีพการเกษตร การปลูกผัก การทำนา การเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ ที่ดีจะต้องประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่ดีนั้นต้องทำอย่างไร โดยการพิจารณาตัวแปรต่อไปนี้

- 1 การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ด้านคุณสมบัติและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ สายพันธุ์ ปุ๋ย อาหาร ยารักษาโรค
- 2 การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ การมีแนวทางในการดำเนินงานอย่างมีระบบ มีการจัดการที่ดี และมีการ ศึกษาหาความรู้ เพื่อนำไปพัฒนาในกิจกรรมที่ดำเนินการ
- 3 การได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ การได้ผลผลิตตามวัตถุประสงค์โดยลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกนั้นบริโภคนภายในครัวเรือน ที่เหลือจำหน่ายเป็นรายได้

การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ของเล่มสารนิพนธ์ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในตอนนี้อย่างมากได้มาจากการนำเอาตัวแปรของตอนที่ 3 ถึงตอนที่ 8 มาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่ และจะมีตัวแปรใหม่ ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น เพื่อตอบคำถามที่เพิ่มขึ้นของตอนที่ 9 พร้อมกันนี้จึงแสดงลักษณะของค่าของตัวแปร เพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ เพียงใดอันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. การมีกองทุนหมู่บ้าน

- มีกองทุนหมู่บ้านแล้วก็กองทุน
- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน
- รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่ง

กองทุนใด

2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

- มีความเข้าใจเกี่ยวกับกอง
- มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
- อื่น ๆ ใน บร. 3

3. ทศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน

- มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน
- มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและ รายได้
- อื่น ๆ ใน บร. 3

4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน

- มีการพัฒนาอาชีพ
- มีการสร้างงาน
- มีการสร้างรายได้
- มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน

5. แนวโน้มความเข้มแข็งและความอยู่รอด

- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
- มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัคร เป็นสมาชิกกองทุน
- อื่น ๆ ในรายงาน บร. 2 (ข้อ 1 – 12)

ของกองทุน

6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน

- จำนวนสมาชิกกองทุน
- จำนวนเงินออมและเงินทุน

7. อื่น ๆ

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. คณะกรรมการบริหารกองทุน

- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน

- จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน
 - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน
- มีระเบียบการบริหารกองทุน
 - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร
- มีการร่วมประชุมของคณะกรรมการ
 - มีการรับสมัครสมาชิก
 - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
 - มีการรับเงินฝาก
 - มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การตัดคืนเงินกู้
- มีระเบียบการกู้และขอทุน
 - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย
 - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์
- จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท
 - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
6. อื่น ๆ
- มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร

1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ลักษณะค่าของตัวแปร

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้

3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งพาตนเอง
 - มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
 - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - มีความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้
7. อื่น ๆ ในแบบ บร. 1 (ข้อ 5.6)

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

หมายเหตุ ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายความว่ารวมถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจมีมาในอนาคต

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุน โดยรวม
 - มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม
 - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเองถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ
 - สมาชิกเห็น โอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนี้ยืมสินจากแหล่งที่มีดอกเบี้ยแพง
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ

ประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงการบริโภคเอง
และมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพของป่า - สภาพของดิน - สภาพของหนองน้ำ - จำนวนของประชากร - อาชีพครั้งแรกของประชากร - ถนน - ไฟฟ้า - ประปา - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 2.1 – 2.8)
2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ	
2.1 ทุนด้านการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน
2.2 ทุนด้านทรัพยากรกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนและลักษณะประชากร - การประกอบอาชีพ - สภาพของที่ดิน - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 3.1,3.2,4)
2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์ - การใช้ภาษาพื้นบ้าน - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 5) - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 5.7)
2.4 ทุนทางปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ - ระดับต่าง ๆ - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน - อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1 (ข้อ 3.2,3.5,5)

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู้

3.1 ครอบคลุม

3.2 คำขาย

3.4 การบริการในชุมชน

3.5 อุตสาหกรรมในครัวเรือน

3.6 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ

3.7 กิจการอื่น ๆ

- ในแบบ บร. 4 ข้อ 5

- จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1 – 1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน

- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
มีจำนวนมากน้อยเพียงใด

2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน

- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
- จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน

3. มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

- จำนวนกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

4. อื่น ๆ

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน

- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน

2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน

- จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้

3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน

- มีองค์กรผู้ประกอบการอาชีพเดียวกัน
- มีองค์กรผู้ประกอบการอาชีพเสริมกัน
- อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร. 1 (ข้อ 6.3)

2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน
 - มีหน่วยองค์กรแหล่งความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
 - มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน
 - มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
 - มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลที่เชื่อมกับตำบลอื่น ๆ
4. อื่น ๆ แบบรายงาน บร. 8

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

- ลักษณะของตำบลในตัวแปรใน บร.2

1. มีความสามัคคี
2. มีความซื่อสัตย์
3. ยกย่องคนดี
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัว
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก

ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

- สรุปประเด็นต่าง ๆ ตามทัศนะของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบตามแบบรายงาน บร.7 [10]

บทที่ 4

ผลการติดตามและการประเมินโครงการ

จากผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพ โมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการซึ่งมีอยู่ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ตอนที่ 4 ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ อันได้แก่

6.1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายเพียงใด

6.2 เพื่อทราบว่ายังมีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน

6.3 เพื่อทราบว่าได้เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

6.4 เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

โดยที่ใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า “ดี-เลว” ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการเสนอข้อมูลและเสนอผลการตัดสินค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

บริบทระดับท้องถิ่น

บ้านโลก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านมีทั้งหมดประมาณ 6 ครอบครัว สภาพปัจจุบันประชากรในหมู่บ้านมีทั้งหมด 79 ครอบครัว มีบ้าน 84 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 298 คน ชาย 158 คน หญิง 140 คน

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
- ชาย	158	51
- หญิง	140	49
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	17	5.70
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	14	4.70
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	35	11.74
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	12	4.03
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	19	6.38
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	150	50.33
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	28	9.40
60 ปี 1 วันขึ้นไป	23	7.72

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านโคก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เริ่มก่อตั้งมาประมาณ เมื่อ 100 ปีมาแล้ว เดิมชื่อ บ้านโคกกระท่อมชื่อตามวัดที่มีอยู่เดิมในสมัยนั้น แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่ เรียกโดยย่อเพียงว่าบ้านโคกอย่างเดียว จนคิดปาก คำว่ากระท่อมจึงหายไป ในสมัยนั้นมีโรงเรียน อยู่ที่วัด ชื่อโรงเรียนวัดบ้านโคก เป็นอาคารไม้มุงสังกะสี ต่อมาปี พ.ศ.2504 เกิดภัยธรรมชาติขึ้น พายุพัดโรงเรียนพังเสียหายมากเกินกว่าจะซ่อมแซมได้ นอกเสียจากจะสร้างขึ้นมาใหม่ทดแทน และในขณะนั้นก็ได้มีผู้ใจบุญบริจาคพื้นที่ให้กับทางโรงเรียนคือ คุณยายทับ มากเยี่ยม เป็นชาวบ้านอยู่บ้านกระทอน หมู่ที่ 8 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา แต่พื้นที่ที่บริจาคให้กับทางโรงเรียนนั้นอยู่ที่บ้านบึงสาร หมู่ที่ 5 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ดังกล่าวมีทางสัญจรไปมาสะดวกและมีพื้นที่กว้างกว่าที่เดิม เพื่อความสะดวกสบายที่จะเกิดขึ้นแก่นักเรียน ประกอบกับในตอนนั้นวัดก็ไม่มีพระอยู่กลายเป็นวัดร้าง ทางผู้บริหารโรงเรียนในยุคนั้น จึงลงความเห็นย้ายโรงเรียนมาสร้างใหม่ที่บ้านบึงสารและได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นโรงเรียนบ้านบึงสาร ตามชื่อหมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาปี พ.ศ.2530 มีพระมาจำพรรษาอยู่ที่วัดและได้บูรณะวัดขึ้นมาใหม่โดยมีชาวบ้านโคกและบ้านคอนอินทร์ ตำบลพะเนา ซึ่งเป็นหมู่บ้านใกล้เคียง เข้ามาช่วยกันบูรณะและถือศีลทำบุญตามประเพณีต่างๆ ร่วมกันจึงได้เปลี่ยนชื่อวัดบ้านโคกมาเป็นวัดโคก

คอนอินทร์เจริญธรรม ตามชื่อของชาวบ้าน 2 หมู่บ้านที่เข้ามาร่วมทำบุญ ส่วนชื่อบ้าน โลกก็ยังคงชื่อเดิมมาจนถึงปัจจุบัน

การตั้งถิ่นฐาน

คนกลุ่มแรกที่เริ่มมาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากบ้านกระทอน ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ย้ายมาอยู่ครั้งแรกมีประมาณ 6 ครอบครัว คือ

1. ครอบครัวคุณยายทราย กับ คุณดามี
2. ครอบครัวคุณยายพริ้ง กับ คุณดาเปี่ยม
3. ครอบครัวคุณยายสุค
4. ครอบครัวคุณยายอ่อน
5. ครอบครัวคุณยายนุ่
6. ครอบครัวคุณยายไม้ กับ คุณดาเมือง

(ปัจจุบันเสียชีวิตแล้วทั้งหมด)

เหตุที่อพยพมาจากบ้านเดิมก็เพราะต้องการย้ายมาอยู่ใกล้ที่ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ที่อุดมสมบูรณ์ ในช่วงแรกๆ ก็จะไปกลับและมีกระท่อมเล็กๆ ไว้พักค้างคืนเป็นบางครั้ง อยู่ไม่นานก็ย้ายมาตั้งรกรากอยู่อย่างถาวร

ระบบนิเวศของชุมชน

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านเป็นทุ่งหญ้ากว้างมีพื้นที่ป่าเพียงเล็กน้อยมีหนองน้ำใหญ่ และมีคลองส่งน้ำจากกรมชลประทานไว้ใช้ทำการเกษตรได้ตลอดปี เช่นทำนา ทำสวน เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ และเลี้ยงหมู

ทำเลที่ตั้ง

บ้านโลกหมู่ที่ 7 ตั้งอยู่ที่ ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 9 กิโลเมตร ทางทิศตะวันออกตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 ซึ่งเป็นเส้นทางเดียวกันกับทางไปสนามบินพาณิชย์ เป็นถนนลาดยางเดินทางไปมาสะดวก

อาณาเขตติดต่อ

มีพื้นที่ติดต่อกับหมู่บ้านต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	จดบ้านกระทอน หมู่ 8 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ทิศใต้	จดบ้านบึงสาร หมู่ 5 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันออก	จดบ้านคอนอินทร์ ตำบลปะทะเนาว์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	จดบ้านบึงสาร หมู่ 5 ตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สภาพที่ดิน

สภาพพื้นที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ประชากรส่วนใหญ่จึงยึดอาชีพทำการเกษตรเพราะสภาพที่ดินเหมาะแก่การเพาะปลูก

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ป่าไม้ในหมู่บ้านปัจจุบัน ไม่มีให้เห็นแล้วมีเพียงไม้ดอกไม้ผลที่ทำรายได้ให้กับประชากรเท่านั้น ส่วนพื้นที่สาธารณะมีวัดเป็นศูนย์รวมของประชากรและใช้เป็นที่พักผ่อนหมู่บ้านด้วย แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชนอยู่ที่วัด ปัจจุบันไม่ได้ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคแล้ว เพราะประชากรในหมู่บ้านมีน้ำประปากลางหมู่บ้านไว้ใช้บริโภค น้ำบริโภคส่วนหนึ่งจะเก็บน้ำฝนไว้ และอีกส่วนหนึ่งก็ซื้อน้ำบริโภค

ระบบสาธารณูปโภค

จำนวนประชากรในหมู่บ้านที่อยู่จริงมี 78 ครัวเรือน มีไฟฟ้าใช้ทั้งหมด 78 ครัวเรือน มีน้ำประปากลางหมู่บ้านใช้ 37 ครัวเรือน ส่วนที่เหลือมีแหล่งน้ำของตัวเองไว้ใช้ เช่น บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล สระน้ำ มีโทรศัพท์ 62 ครัวเรือน มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 1 แห่ง

ระบบสังคมวัฒนธรรม

ระบบสังคมในชุมชนเป็นครอบครัวแบบขยาย เป็นระบบเครือญาติทั้งสองฝ่ายเมื่อแยกครอบครัวออกมาที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน จากเดิมเป็นชุมชนเล็กๆ แล้วค่อยๆ ขยายครอบครัวออกมาเป็นชุมชนที่ใหญ่ขึ้น

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

ผู้นำชุมชนมีดังนี้

ผู้ใหญ่บ้านคือ นายแจ่ม คัคมะเริง การศึกษาสูงสุด ม.3

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มี 2 คน คือ นายคำ ถิ่นกลาง การศึกษาสูงสุด ป.4

นายบุญช่วย พินิจมะเริง การศึกษาสูงสุด ป.4

คณะกรรมการหมู่บ้านมีดังนี้

1. นายแจ่ม คัคมะเริง การศึกษาสูงสุด ม.3
2. นายคำ ถิ่นกลาง การศึกษาสูงสุด ป.4
3. นายบุญช่วย พินิจมะเริง การศึกษาสูงสุด ป.4
4. นายสี ชำนาญสิงห์ การศึกษาสูงสุด ป.4
5. นายแก้ว พระเสมา การศึกษาสูงสุด ป.4

6. นายจน หมิมะเรียง	การศึกษาสูงสุด ป. 4
7. นางสุนันท์ ทวีคุณ	การศึกษาสูงสุด ป. 7
8. นางอุทัย ฉิมสุวรรณ	การศึกษาสูงสุด ป. 4
9. นายกระสัน พินิจมะเรียง	การศึกษาสูงสุด ป. 4
10. นายเฉลียว หมิมะเรียง	การศึกษาสูงสุด ป.4

สมาชิก อบต. ในหมู่บ้านมีดังนี้

1. นายแก้ว พระเสมา	การศึกษาสูงสุด ป.4
2. นายสี ชำนาญสิงห์	การศึกษาสูงสุด ม.3

ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1 คน คือ นางสุนันท์ ทวีคุณ

ผู้สื่อข่าวประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน 1 คน คือ นายเฉลิม ศุคมะเรียง

ด้านเศรษฐกิจของชุมชน

มีพื้นที่ทำการเกษตร 79 ไร่ เป็นที่นา 39 ไร่ เป็นที่สวน 50 ไร่ มีการประกอบอาชีพต่างๆ ดังนี้

ทำการเกษตร 20 ครัวเรือน	มีรายได้เฉลี่ยประมาณ	42,000 ต่อปี/ครอบครัว
ค้าขาย 15 ครัวเรือน	มีรายได้เฉลี่ยประมาณ	300,000 ต่อปี/ครอบครัว
เลี้ยงสัตว์ 10 ครัวเรือน	มีรายได้เฉลี่ยประมาณ	150,000 ต่อปี/ครอบครัว
รับจ้าง(ทำการเกษตรรวมด้วย) 39 ครัวเรือน		
มีรายได้เฉลี่ยประมาณ	48,000	ต่อปี/ครอบครัว

วัดและประเพณี

ในรอบหนึ่งปีในชุมชนจะมีการทำบุญหรืองานประเพณีร่วมกันคือ

เดือนมกราคม ก็จะมีการทำบุญวันขึ้นปีใหม่ร่วมกันและมีการจัดงานรื่นเริงกลางหมู่บ้าน

เดือนกุมภาพันธ์ วันที่ 26 ซึ่งเป็นวันมาฆบูชา ก็จะไปร่วมทำบุญที่วัดและเวียนเทียนร่วม

กัน

เดือนมีนาคม วันที่ 13 ซึ่งเป็นวันตรุษไทย ชาวบ้านก็จะไปร่วมทำบุญที่วัดได้บาตรขนม

เดือนเมษายน วันที่ 13 เป็นวันสงกรานต์ ชาวบ้านก็จะไปร่วมทำบุญที่วัดและมีการรด

น้ำพระและผู้เฒ่าผู้แก่พร้อมทั้งขอพรจากท่าน

เดือนกรกฎาคม วันที่ 25 เป็นวันเข้าพรรษา ชาวบ้านก็จะไปร่วมทำบุญที่วัดและประกอบ

พิธีแห่เทียนร่วมกัน

เดือนสิงหาคม วันที่ 12 เป็นวันแม่แห่งชาติ ชาวบ้านก็จะไปประกอบพิธีที่วัดเพื่อถวาย

พระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

เดือนตุลาคม วันออกพรรษา ชาวบ้านก็จะไปทำบุญร่วมกันที่วัดและประกอบพิธีทางศาสนาและมีการกวนข้าวทิพย์ตามแบบพิธีกรรมที่มีมาแต่โบราณ

เดือนพฤศจิกายน วันลอยกระทงชาวบ้านก็จะไปร่วมประกอบพิธีทางศาสนาที่วัดแล้วร่วมลอยกระทงด้วยกัน

เดือนธันวาคม วันพ่อแห่งชาติ ชาวบ้านจะร่วมกันไปประกอบพิธีที่วัดเพื่อถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
โรงเรียนและการศึกษา

การศึกษาคนรุ่นเก่าในหมู่บ้านส่วนใหญ่จะจบแค่ ป.4 ก็ออกมาช่วยพ่อแม่ทำงานที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นส่วนใหญ่แล้วจะมีเฉพาะคนรุ่นใหม่ มีระดับการศึกษา ดังนี้ คือระดับประถมศึกษา 32 คน ระดับมัธยมศึกษา 12 คน สูงกว่ามัธยมศึกษา 7 คน

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเองนั้น หมู่บ้าน โลกก็เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ได้รับเงินจัดสรรนั้นตามนโยบายของรัฐบาล

กระบวนการจัดตั้ง

เตรียมความพร้อม

ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง จะต้องร่วมกันเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามขั้นตอนดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

- สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการ โดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทาง การบริหารจัดการ กองทุนของตนเอง

- สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้าง กองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2. เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

- จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

1) องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2) ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง

3) เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

4) เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ประชาชนร่วมกันคัดเลือกคนดีและมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อบริหารกองทุนของประชาชน

1. เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงินและยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไต่ถาม หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
9. ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก

3. จัดทำระเบียบข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และประชาชน ร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน (กตिका) กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

1. ประเด็นที่ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนด คือ

- วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

- ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ยืมไม่เกินหนึ่งปี

2. ประเด็นอื่นๆ คณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้กำหนด

4. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน (กตिका) และสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกตिकाที่วางไว้ เช่น

1. การรับสมาชิก
2. การระดมทุน
3. การจัดทำระบบบัญชี
4. การจัดระบบตรวจสอบ
5. การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของกรรมการ

5. การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจาก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
2. จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ.2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ.2 จากคณะอนุกรรมการ สนับสนุนระดับอำเภอ
3. ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับกองทุน
4. เปิดบัญชีกับธนาคาร

การประเมินความพร้อมกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

รับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสารดังต่อไปนี้

1. สมุดบัญชีเงินฝากของกองทุน
2. มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคาร ไปแสดงต่อธนาคารฯ และมติดังกล่าวต้องให้ประธานกรรมการของกองทุนลงนามกำกับ และรับรองสำเนาครบทุกหน้า
3. บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

คณะกรรมการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชาวบ้าน โลกและว่าด้วยระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มีจำนวน 13 คน แยกเป็น หญิง 5 คน ชาย 8 คน ดังนี้

1. นายสุวิทย์ เชื้อกุล เป็นประธานกรรมการ
2. นายยิ่งเจริญ เทียงกระโทก เป็นรองประธานกรรมการ
3. นส.สุลักษณ์ ศรีเพชร เป็นเลขานุการ
4. นางบัวทิพย์ นวลมะเริง เป็นทรัพย์สิน
5. นายประเสริฐ ทองกระโทก เป็นกรรมการ
6. นายชาญชัย ชุ่มตะขบ เป็นกรรมการ
7. นายวัน คุ่มทองกลาง เป็นกรรมการ

8. นายแก้ว พระเสมา	เป็นกรรมการ
9. นายสุรชัย เกรียมมะเริง	เป็นกรรมการ
10. นายอนนท์ ชนะวัตร	เป็นกรรมการ
11. นางรำไพ กองมะเริง	เป็นกรรมการ
12. นางสมพร ชำนาญสิงห์	เป็นกรรมการ
13. นางเจียว ทูยมะเริง	เป็นกรรมการ

ระเบียบข้อบังคับที่สำคัญ

ข้อความทั่วไป

- ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านโคก” หมู่ 7 ต.มะเริง อ.เมือง จ.นครราชสีมา
- ข้อ 2. ที่ตั้งของกองทุน บ้านโคก หมู่ 7 ต.มะเริง อ.เมือง จ.นครราชสีมา รหัส 30000
โทรศัพท์ 044-233376 และ 01-8259087
- ข้อ 3. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2544 เป็นต้นไป

วัตถุประสงค์

- ข้อ 1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- ข้อ 2. เพื่อช่วยเหลือชุมชนให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว
- ข้อ 3. เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงิน และการรับฝาก
- ข้อ 4. เพื่อบริการเงินกู้แก่สมาชิก
- ข้อ 5. เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ข้อ 6. เพื่อนำดอกผลมาจัดเป็นกองทุนสวัสดิการ
- ข้อ 7. เพื่อพัฒนาให้สมาชิกเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่มัวเมา
อบายมุข รู้จักสามัคคีอุดหนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รู้จักใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ คิดแก้ปัญหา และมีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน

ที่มาของกองทุน

- ข้อ 1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ข้อ 2. ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิก
- ข้อ 3. เงินกู้ยืม
- ข้อ 4. ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- ข้อ 5. เงินค่าหุ้นและเงินฝาก
- ข้อ 6. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิกและเงินบริจาค
- ข้อ 7. เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด

สมาชิก

ข้อ 1. คุณสมบัติของสมาชิก

1) เป็นผู้ที่มีพำนัก หรือ พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านโลก โดยมีภูมิลำเนาอยู่หมู่บ้าน หมู่ 7 ต.มะเรียง อ. เมือง จ.นครราชสีมา

2) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของกองทุน

3) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

4) เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการระเบียบของกองทุน และสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน

5) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

6) เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้านเป็นสำคัญ

7) มีเงินฝากหรือถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นในกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 2. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน

2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

3) เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาเห็นสมควรรับเข้าเป็นสมาชิกให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้นหรือเงินฝาก นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 3. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

1) ตาย

2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

4) ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม

5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือช่วยเหลือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใดๆ

6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

ข้อ 4. สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใดๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกันอาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณานุญาตตามความประสงค์ต่อไป

ข้อ 5. ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพอาจยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ 6. การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิกรายละ 20 บาท

ข้อ 7. สมาชิกแรกเข้าจะต้องถือหุ้นในกองทุนอย่างน้อย 1 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท พร้อมกับชำระค่าหุ้นพร้อมค่าธรรมเนียมแรกเข้า

ข้อ 8. เงินรับฝาก สมาชิกสามารถนำเงินมาฝากไว้กับกองทุนได้โดยไม่จำกัดจำนวน โดยจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละหกต่อปี

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านนับองค์ประชุมเกิน 3 ใน 4 ทำการคัดเลือกและได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ ประกอบด้วย

- 1) ประธาน
- 2) รองประธาน
- 3) เลขานุการ
- 4) เภรัญญิก
- 5) ประชาสัมพันธ์
- 6) ที่เหลือเป็นกรรมการ

ข้อ 2. คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่ง

คณะกรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี ให้กรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนกำหนด กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 3. การพ้นจากตำแหน่ง

- 1) ครบวาระ
- 2) ตาย
- 3) ลาออกเมื่อได้รับอนุมัติ

ข้อ 4. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่

- 1) บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
- 2) ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- 3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก

4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 5. ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่

- 1) เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
- 2) เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
- 3) แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามมติหรือตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย
- 4) ปฏิบัติงานหน้าที่อื่นๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 6. รองประธานกรรมการกองทุนมีหน้าที่

ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุน เมื่อประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อประธานกรรมการกองทุนมอบหมายให้ทำการแทน (ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุนคนใดคนหนึ่งเป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนั้น)

ข้อ 7. เลขานุการกองทุนมีหน้าที่

ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกองทุน จัดและทำบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 8. ประชาสัมพันธ์มีหน้าที่

ผลิตเอกสาร สิ่งพิมพ์ ให้ข่าวสารแก่สมาชิกและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 9. กรรมการกองทุนอื่นๆ มีหน้าที่

ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดมอบหมาย

ข้อ 10. คณะกรรมการกองทุนต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่ถ้ามีความจำเป็น ประธานอาจเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้ง และต้องมีกรรมการกองทุนเข้าประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุม

ข้อ 11. การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมกรรมการกองทุน

การกู้ยืม

ข้อ 1. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อการพัฒนาอาชีพ
- 2) เพื่อการสร้างงาน
- 3) เพื่อการสร้าง และ / หรือ เพิ่มรายได้

4) ลดรายจ่าย

5) บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ 2. การอนุมัติเงินกู้

สมาชิกที่ขอู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

ข้อ 3. ลักษณะโครงการ

ต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อ 4. วงเงินกู้

ให้สมาชิกรายหนึ่งกู้ได้ในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท ในกรณีที่ขอู้เกินสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

ข้อ 5. การทำสัญญา

เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 6. ข้อกำหนดหลักประกันเงินกู้

1) เงินกู้ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องมีผู้ค้ำประกันอย่างน้อย 1 คน เป็นบุคคลที่มีงานทำเป็นหลักแหล่งน่าเชื่อถือที่จะรับผิดชอบเงินกู้แทนได้ พร้อมสำเนาบัตรประชาชนของคนค้ำและลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน

2) เงินกู้เกินหนึ่งหมื่นบาทแต่ไม่เกินสองหมื่นบาท จะต้องมีสมาชิกค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน พร้อมทั้งสำเนาบัตรประชาชนของคนค้ำและลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน

3) เงินกู้เกินสองหมื่นบาทแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท ต้องให้ข้าราชการตั้งแต่ระดับห้าชั้นไปเป็นผู้ค้ำประกัน หรือ ต้องให้สมาชิกอย่างน้อย 3 คนเป็นผู้ค้ำประกัน หรือ หลักทรัพย์ค้ำประกันแล้วแต่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควร (ใช้อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้)

ข้อ 7. การชำระคืนเงินกู้

ให้สมาชิกผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปีนับแต่วันทำสัญญาและอนุมัติเงินกู้

ข้อ 8. อัตราดอกเบี้ย

1) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละห้าสิบสตางค์ต่อเดือน

2) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากคิดเป็นร้อยละสามต่อปี

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรดังนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละสิบห้า
2. เป็นเงินประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละยี่สิบ
3. เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นในอัตราร้อยละห้า
4. เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละสิบ
5. เป็นเงินทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้านในอัตราร้อยละสิบ
6. เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละสิบ
7. เป็นทุนเพื่อจัดสรรสวัสดิการแก่สมาชิกในอัตราร้อยละสิบ
8. เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละสิบ
9. อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควรในอัตราร้อยละสิบ

การจัดทำบัญชี

กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบเดือนละหนึ่ง ครั้งให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังต่อไปนี้

1. บัญชีเงินฝากออมทรัพย์
2. รายรับและรายจ่ายของกองทุน
3. สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุนและรายงานการตรวจสอบบัญชี ต่อ คณะอนุกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน ของกองทุนทุกสามเดือนและทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดง บัญชีกำไร ขาดทุน และงบดุลในปีบัญชีที่ ล่วงมาภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

การประชุมใหญ่สมาชิก

ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยที่วาระการประชุมดังนี้

1. ประธานกล่าวเปิดประชุม
2. เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
3. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนต่อสมาชิก
4. เสร็จญูกรายงานฐานะทางการเงิน

5. เรื่องอื่นๆ ถ้ามี

6. สรุปผลและปิดการประชุม

บทเฉพาะกาล

1. ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ระเบียบใช้บังคับให้คณะกรรมการกองทุนประเมินการดำเนินงานตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป
2. ให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

สมาชิก

จำนวนสมาชิกกองทุนบ้านโคก หมู่ 7 มีทั้งหมด 64 ราย ได้รับเงินโอนจากกองทุนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2544 อนุมัติให้ผู้กู้ วงค์ที่ 1 วันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 เป็นเงินทั้งสิ้น 800,000 บาท ส่วนที่เหลือกันไว้เป็นเงินฉุกเฉินจำนวน 200,000 บาท ระเบียบการกู้เงินฉุกเฉินกองทุนบ้านโคกมีเงื่อนไขดังนี้

- งานศพ ดอกเบี้ย 25 สตางค์ จ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเมื่อเสร็จงาน
- งานบวช ดอกเบี้ย 2 บาท จ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเมื่อเสร็จงาน
- งานแต่งงาน ดอกเบี้ย 2 บาท จ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเมื่อเสร็จงาน
- ซ่อมแซมบ้าน + ค่าซ่อมรถ ดอกเบี้ย 2 บาท จ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ระยะเวลา 3 เดือน
- ค่าเล่าเรียน+ค่ารักษาพยาบาล ดอกเบี้ย 50 สตางค์ จ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ระยะเวลา 3 เดือน
- การเกษตร ดอกเบี้ย 2 บาท จ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ระยะเวลา 3 เดือน
- ค่าขาย ดอกเบี้ย 3 บาท จ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ระยะเวลา 3 เดือน [11]

กิจกรรมหลักของกองทุน

การจัดสรรคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการบริหารจัดการกองทุนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากประธานกองทุน มีการติดตามความเคลื่อนไหวของเงิน ทั้งเงินที่เข้าและเงินที่ออก จากกองทุนหมู่บ้านติดตามความเคลื่อนไหวของสมาชิก ได้ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับคณะกรรมการกองทุนหรือไม่และจัดเวทีเพื่อนำเสนอเรื่องของกองทุนหมู่บ้าน มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน - ราชการ - เอกชน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในความคิดเห็นคือ บทบาทและหน้าที่ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้แก่การจัดสรรเงินของกองทุนให้แก่สมาชิกได้กู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ ลดรายจ่ายตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับชุมชนในระดับรากหญ้าตามแนวนโยบายรัฐบาล

สรุปภาพรวมของกองทุน

กองทุนหมู่บ้าน โลกเกิดขึ้นตามแนวนโยบายรัฐบาล โดยกระบวนการจัดตั้งซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชาวบ้านและว่าด้วยระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มีความสอดคล้องกับทิศทางและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 โดยเฉพาะเรื่องการกระจายอำนาจให้คนในหมู่บ้านและชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตัวเอง เพื่อให้คนในหมู่บ้านและชุมชนเข้าใจบทบาทของการใช้กองทุนหมู่บ้านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ทุกคนในหมู่บ้านและชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีชีวิตที่เป็นสุข

บทบาทของกองทุนเงินล้านและการพัฒนาชุมชน

บทบาทและหน้าที่ของกองทุนได้แก่การจัดสรรเงินกองทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้าน ได้กู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายของสมาชิกหรือเพื่อสาธารณะประโยชน์ของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองในเขตความรับผิดชอบของกองทุนหมู่บ้านนั้น นอกจากนี้ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้กองทุนหมู่บ้านสามารถนำดอกผลที่เกิดจากเงินที่ได้รับมอบหรือนำทรัพย์สินที่กองทุนได้รับบริจาคเพื่อนำไปใช้ในกิจการสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองในเขตความรับผิดชอบของกองทุนหมู่บ้านได้

สมาชิกผู้กู้

กองทุนบ้านโคก หมู่ 7 มีจำนวนสมาชิกกองทุน 64 ราย มีสมาชิกยื่นขอกู้จำนวน 49 ราย อนุมัติเงินกู้ทั้งหมดจำนวน 49 ราย ดังนี้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	วงเงินกู้	ประเภทอาชีพ
1	นางเสงี่ยม พัยคะเร็ง	10,000	ขายอาหาร
2	นายหวน แก้วพะเนาว์	10,000	ปลูกผัก
3	นายลมนุ นาคหงษ์	15,000	ปลูกผัก
4	นายสีพรม ไทยมะณี	10,000	ปลูกผัก
5	นายสมบัติ อุ่นเมือง	15,000	ปลูกผัก
6	นางสายบัว แซ่มปากเปรี้ยว	13,000	ปลูกผัก
7	นางทองพูน แจ่มวงศ์	15,000	ขายของชำ
8	นางเมี้ยน มะสุเนิน	12,000	ปลูกผัก
9	นางสมนึก ถิ่นกลาง	15,000	ปลูกผัก
10	นางทองใบ พระเสมา	15,000	เลี้ยงไก่
11	นส.กุหลาบ มีเนียม	10,000	ปลูกผัก
12	นายวิจิตร วอนรัมย์	13,000	เลี้ยงไก่
13	นางเจียม พรหมคำน	18,000	ปลูกผัก
14	นส.สมพร ทองกระโทก	10,000	เลี้ยงปลา
15	นางอุษา ชัยดิษฐ์	13,000	เลี้ยงไก่
16	นายชาญชัย ชุ่มตะขบ	19,000	ปลูกมัน
17	นางสมพร ชำนาญสิงห์	15,000	ขายเครื่องสำอางค์
18	นส.สร้อย จันทรชู	10,000	ปลูกผัก
19	นางกันหา คำเจียว	15,000	เลี้ยงวัว
20	นายธนวัฒน์ จินมะเร็ง	40,000	ขายส่ง (เหล้า, เบียร์)
21	นายสุรชัย เกรียมมะเร็ง	19,000	ปลูกมัน
22	นางประจวบ นิลผักแว่น	10,000	ขายของชำ

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	วงเงินกู้	ประเภทอาชีพ
23	นายประเสริฐ ทองกระโทก	20,000	เลี้ยงหมู
24	นส.สังค์ คุณกลาง	10,000	ขายเสื้อผ้า
25	นางระเบียบ หมิมะเริง	50,000	ขายส่ง (เหล้า, เบียร์)
26	นางสุจี วรรณศรี	10,000	ขายเสื้อผ้า
27	นายเฉลิมชัย ชนะวัตร	13,000	เลี้ยงไก่
28	นางสุนทรีย์ เชื้อกุล	20,000	ตัดเย็บเสื้อผ้า
29	นางมะลิ กว้างไรสง	10,000	ปลูกผัก
30	นส.ควน มีเนียม	20,000	ปลูกผัก
31	นางเล็ก เทพเกาะ	10,000	ปลูกผัก
32	นางมะลิ หมิมะเริง	40,000	ขายของชำ
33	นส.สาคร เพ็ชรสุข	15,000	ขายของชำ
34	นางพูน พิเกาะ	10,000	ปลูกผัก
35	นายวัน คุ่มทองกลาง	10,000	ปลูกผัก
36	นางบัวทิพย์ นวลมะเริง	15,000	เลี้ยงไก่
37	นส.อัสมาภรณ์ ชำนาญสิงห์	15,000	ขายเครื่องสำอางค์
38	นายยิ่งเจริญ เทียงกระโทก	30,000	ปลูกมัน
39	นางสุชาติ ยินมะเริง	40,000	ขายน้ำ และ น้ำแข็ง
40	นายอนนท์ ชนะวัตร	20,000	เลี้ยงหมู
41	นางบุญหนา กองมะเริง	10,000	เลี้ยงไก่
42	นางลำเพิน สิงหราช	10,000	ขายของชำ
43	นายวินัย ยอดแก้ว	10,000	ขายอาหาร
44	นายกระตัน พินิจมะเริง	15,000	ปลูกผัก
45	นายประสิทธิ์ ไชยปราบ	15,000	เลี้ยงไก่
46	นางรูน ห่วงไรสงค์	15,000	ค้าขาย (ผักสวนครัว)
47	นางรำไพ กองมะเริง	10,000	เลี้ยงไก่
48	นายสุวิทย์ เชื้อกุล	20,000	ขายน้ำมัน
49	นางสุพัตรา ศรีเพชร	15,000	ขายอาหาร

แบ่งประเภทผู้กู้ได้ 3 ประเภทคือ กลุ่มอาชีพเกษตร, กลุ่มอาชีพค้าขายและตัดเย็บเสื้อผ้า

ผู้กู้กลุ่มอาชีพเกษตรกรเช่น

นางสายบัว แซ่มปากเพรียว มีสมาชิกในครอบครัว 8 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 4 คน กำลังศึกษา 1 คน ทำงาน 5 คน รายได้ของครอบครัว 12,000 บาทต่อเดือน กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเป็นเงิน 10,000 บาท ระยะเวลาในการคืนเงินกู้ 1 ปี เพื่อทำการเกษตรคือปลูกผักสวนครัวต่างๆ เช่น ผักบุ้ง, ผักคะน้า เดิมคนในครอบครัวทำงานบริษัทมีรายได้ประจำอยู่แล้ว กู้เงินกองทุนมาเพื่อปลูกผักไว้รับประทานเองในครอบครัวเพื่อลดรายจ่ายเหลือจึงนำไปขายเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ผู้กู้กลุ่มอาชีพค้าขายเช่น

นางระเบียบ หมิมะเริง มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน ชาย 3 คน หญิง 1 คน กำลังเรียน 2 คน ทำงาน 2 คน อาชีพค้าขายปลีก-ส่ง เช่น เหล้า, เบียร์, บุหรี่, เครื่องดื่มต่างๆ กู้เงินกองทุนเป็นเงิน 50,000 บาท ระยะเวลาในการคืนเงินกู้ 6 เดือน เพื่อเพิ่มทุนในอาชีพเดิมที่ทำอยู่ หลังจากกู้เงินมาเพิ่มทุนทำให้กิจการดีขึ้นมีเงินทุนหมุนเวียน ปัจจุบันครอบครัวมีรายได้ 20,000 บาทต่อเดือน คืนเงินกู้แล้วครั้งหนึ่ง เป็นต้น

สรุปตัวชี้วัดของการประเมิน โดยภาพรวมนั้นความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน โคนั้นขึ้นอยู่กับ การดำเนินการของผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีรายได้และมีศักยภาพในการคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยทำให้กองทุนหมู่บ้านเติบโตขึ้น

ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน

จะเห็นได้ว่าทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการสร้างภูมิคุ้มกัน จากการสัมภาษณ์ทัศนคติของชาวบ้านโลก ชาวบ้านมีทัศนคติต่อคณะกรรมการกองทุนดังนี้

เชิงบวก

1. ช่วยบริหารกองทุนหมู่บ้าน
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อช่วยเหลือหมู่บ้าน
3. แนะนำและแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
4. คณะกรรมการร่วมกันจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก

เชิงลบ

1. คณะกรรมการบางคนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน
2. คณะกรรมการบางคนได้นำเงินที่กู้ยืมไปใช้ไม่เกิดประโยชน์

ทัศนคติที่มีต่อเงินกองทุน 1 ล้านบาท

เชิงบวก

1. ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้าน
2. ช่วยให้คนไม่มีเงินลงทุนได้มีเงินลงทุน
3. ช่วยพัฒนาหมู่บ้าน
4. ช่วยให้ชาวบ้านรู้จักใช้เงินให้ตรงกับ โครงการที่ได้จัดทำและมีรายได้มาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและไว้ใช้เวลาฉุกเฉิน
5. ดอกเบี้ยสูงกว่าเงินนอกระบบ
6. มีระยะเวลาในการชำระหนี้ ทำให้สามารถหาเงินมาชำระได้

เชิงลบ

1. ทำให้เกิดหนี้
2. ผู้ที่นำเงินไปใช้ไม่ตรงกับ โครงการที่ทำไว้ทำให้เกิดหนี้ขึ้นในภายหลัง

การจัดเวทีสรุปบทเรียนของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนระดับตำบลทำให้คณะกรรมการและสมาชิกที่เข้าร่วมในการจัดเวทีในครั้งนี้ได้ดังนี้ ประสพการณ์ / การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านจากประสบการณ์ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการบริหารกองทุน ทำให้ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่มากขึ้น ได้รู้จักลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง กล้าแสดงออกมากขึ้น และการเรียนรู้ที่ได้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคี และให้ความร่วมมือ คณะกรรมการมีความรับผิดชอบและมีความรู้ความสามารถ ความพร้อมเพรียงกันของสมาชิก ความเอาใจใส่และความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประสพการณ์ / การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุน จากการที่กองทุนหมู่บ้านได้รับเงินจัดสรรและได้ปล่อยกู้ให้สมาชิกกองทุน ทำให้สมาชิกกองทุนเกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดประสพการณ์และการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เกิดการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ซึ่งกันและกัน เกิดประสพการณ์เกี่ยวกับการผลิตและการตลาด

ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

สิ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงการมีศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้นจะต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งกองทุนหมู่บ้านที่ได้จัดตั้งขึ้นมานั้นมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดเวทีบริหารจัดการกองทุน

2. การเสวนากลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้าน/ตำบล
3. การจัดทำแผนแม่บทชุมชน
4. การจัดเวทีสรุปทเรียน

และการมีศักยภาพและความเข้มแข็งอาจจะวัดได้จากทัศนคติของชุมชนต่อกองทุนในด้านต่าง ๆ ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งได้แก่ ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อคณะกรรมการกองทุน

เชิงบวก

- ช่วยบริหารกองทุนหมู่บ้าน
- เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อช่วยเหลือหมู่บ้าน
- แนะนำและแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
- คณะกรรมการร่วมกันจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก

เชิงลบ

- คณะกรรมการบางคนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน
- คณะกรรมการบางคนได้นำเงินที่กู้ยืมไปใช้ไม่เกิดประโยชน์

ทัศนคติที่มีต่อเงินกองทุน 1 ล้านบาท

เชิงบวก

- ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้าน
- ช่วยให้คน ไม่มีเงินลงทุน ได้มีเงินลงทุน
- ช่วยพัฒนาหมู่บ้าน
- ช่วยให้ชาวบ้านรู้จักใช้เงินให้ตรงกับ โครงการที่ได้จัดทำและมีรายได้มาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และไว้ใช้เวลาฉุกเฉิน
- ดอกเบี้ยถูกกว่าเงินนอกระบบ
- มีระยะเวลาในการชำระหนี้ ทำให้สามารถหาเงินมาชำระได้

เชิงลบ

- ทำให้เกิดการเป็นหนี้
- ผู้ที่นำเงินไปใช้ไม่ตรงกับโครงการที่ทำไว้ทำให้เกิดหนี้ขึ้น ในภายหลัง

การสร้างศักยภาพและการสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม อาจจะวัดได้จากการหาความรู้เพิ่มเติมของคนในหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านได้มีโอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติมได้จาก การรับฟังข่าวสารจากโทรทัศน์ หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์ หรือการเข้าร่วมการจัดเวทีประชาคม ในโอกาสต่าง ๆ หรือการออกไปศึกษาดูงานของกลุ่มอาชีพ

ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุตามวัตถุประสงค์

ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านมีทั้งปัจจัยทางด้านบวกและด้านลบในการดำเนินงานกองทุนดังนี้

ปัจจัยด้านบวก

1. ด้านความพร้อมของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเนื่องจากมีการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ทำให้ชาวบ้านเกิดการกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุน
2. ชาวบ้านมีความทางด้านอาชีพที่ทำเป็นอย่างดี ทำให้เมื่อได้รับเงินกู้มาใช้ในการประกอบอาชีพทำให้ประสบผลสำเร็จในผู้ที่มีความรู้เป็นอย่างดี
3. สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้านมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ คิพอให้กองทุนสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดี
4. โครงการกองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากทางรัฐบาลเพื่อก่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในหมู่บ้าน
5. มีนโยบายและระเบียบที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่ชัดเจนทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย
6. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่ดีทำให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน
7. คณะกรรมการให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการเป็นอย่างดีทำให้กองทุนสามารถดำเนินงานมาได้ด้วยดี
8. โครงการกองทุนหมู่บ้านเมื่อได้รับผลกำไรจากการกู้ยืมเมื่อมีการชำระเงินคืนและมีการจัดสรรผลกำไรที่ได้จากเงินกองทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านไปในทางที่ดีขึ้น
9. มีการส่งเสริมและแนะนำในด้านการทำอาชีพจากส่วนราชการเพื่อการใช้เงินกองทุนเกิดประโยชน์สูงสุด
10. เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดี เช่น เครือข่ายการเรียนรู้ในการบริหารจัดการเงินกองทุน

ปัจจัยด้านลบ

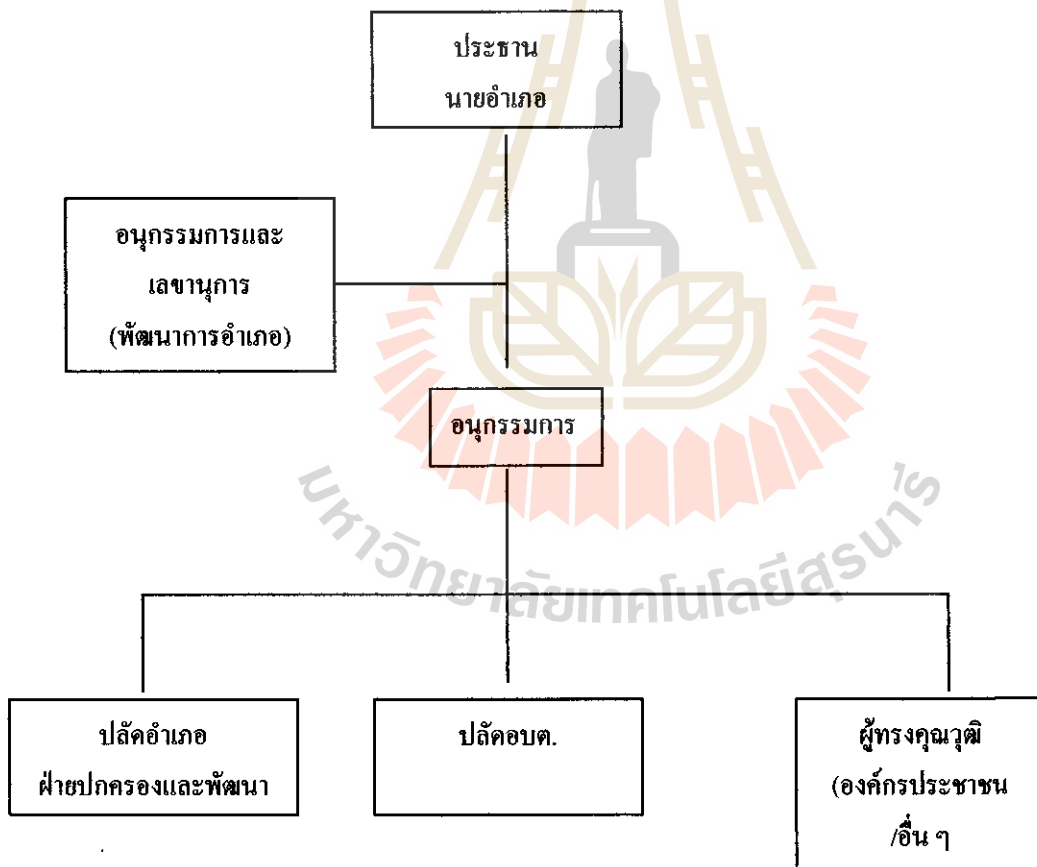
1. สมาชิกกองทุนที่นำเงินไปใช้ไม่ตรงกับโครงการที่ทำไว้ จะไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพที่แท้จริงและทำให้เกิดหนี้มากขึ้นตามมาในภายหลัง
2. การติดตามความเป็นไปได้ของโครงการขาดประสิทธิภาพในการตรวจสอบทำให้ไม่ทราบว่าผู้ในเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่
3. สินค้าบางอย่างที่ผลิตออกมาราคาถูกกว่าต้นทุนที่ใช้ทำให้ผลการดำเนินงานที่ได้รับไม่ก่อให้เกิดผลกำไร ทำให้เกิดปัญหาในการชำระเงินเมื่อถึงกำหนด

4. ผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดทำบัญชีกองทุนอาจจะไม่มีความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำบัญชีดีพอทำให้การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านเกิดความผิดพลาด

5. บางหมู่บ้านสามารถจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้ช้า เนื่องจากการขาดการเตรียมความพร้อมที่ดี

การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้

โครงการกองทุนหมู่บ้านเกิดประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ จะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายส่วนในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามประเมินผลระดับอำเภอประกอบไปด้วย

โดยให้คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามประเมินการดำเนินงานกองทุนมีหน้าที่ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์เตรียมประชาชนและชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบาย หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของประชาชนและชุมชน

2. ประชาสัมพันธ์เพื่อกระบวนการเรียนรู้ในช่วงที่มีการเตรียมความพร้อม และการดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. ประชุมชี้แจงผู้นำหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนตามระเบียบของคณะกรรมการกำหนด

4. สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุนฯ ประเมินความพร้อมของกองทุนฯ สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินความพร้อมกองทุนฯ ให้จังหวัดทราบ

5. สนับสนุน ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในอำเภอให้จังหวัดทราบตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

6. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

ความรู้ ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุน และชาวบ้าน โดยการ

1. การสร้างจิตสำนึก และสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนการสรรหาคนดีมาเป็นคณะกรรมการกองทุน

2. การจัดทำระเบียบกองทุน

3. การจัดตั้งกองทุนตามระเบียบกองทุนกำหนด

5. การขอรับเงินจัดสรรจากรัฐบาล เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว ต้องมีความพร้อมในการขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยมีการขึ้นทะเบียนกองทุนพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง และมีการเปิดบัญชีธนาคารเพื่อรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาลต่อไป

ในการเตรียมความพร้อมนี้จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ องค์การบริหารส่วนตำบลมะเรียงพัฒนากรอำเภอเมือง โดยมีการเตรียมความพร้อมเดือนละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 8 ครั้ง โดยในการเตรียมความพร้อมจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- การออกไปร่วมประชาคม

- การร่วมร่างระเบียบ

- แต่งตั้งคณะกรรมการ

- ประชุมอบรมเกี่ยวกับเรื่องกองทุนหมู่บ้านให้แนวทาง คุณสมบัติ ความรับผิดชอบ

ประโยชน์การจัดทำโครงการเงินกู้และ เพื่อให้โครงการกองทุนหมู่บ้านเกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดี

ความเข้มแข็งของชุมชน [12]

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและความเข้มแข็งตามทัศนคติของประชาชนสรุปโดยรวมต้องมีลักษณะดังนี้

คณะกรรมการ

1. มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารงาน
2. มีการพัฒนาตนเอง ฝึกอบรม ศึกษานแลกเปลี่ยนประสบการณ์อยู่เสมอ
3. มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ
4. มีการกำหนดเป้าหมายวางแผนและติดตามงานอย่างเป็นระบบ
5. มีการสร้างเครือข่าย
6. มีการแสวงหาทรัพยากรจากภายนอก
7. มีการหมุนเวียนกรรมการ และมีผู้นำใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้นทุกปี

สมาชิก

1. สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการสูง
2. สมาชิกมีเงินทุนประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น
3. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น
4. สมาชิกมีเงินออมเพิ่มขึ้น
5. สมาชิกมีความสามัคคีมากขึ้น
6. สมาชิกมีความเอื้ออาทร แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น
7. สมาชิกมีความสามัคคีมากขึ้น
8. มีจิตวิญญาณและมีความเป็นเจ้าของกองทุน

เงินทุนหมุนเวียน

1. มีเงินทุนในกองทุนเพิ่มขึ้น
2. มีทรัพย์สินในกองทุนเพิ่มขึ้น
3. มีการหมุนเวียนเงินให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนอย่างทั่วถึง หลาครอบ

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านโคก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านโคกบรรลุเป้าหมายเพียงใด
2. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน
3. เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล
4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนชาวบ้านโคก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

วิธีการประเมิน

ผู้ทำสารนิพนธ์ดำเนินการประเมินโดยใช้ประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบ ชิพท์ (CIPP) ของ Stufflebeam มาใช้ในการประเมินครั้งนี้ โดยกำหนดตัวชี้วัดขององค์ประกอบการประเมินด้านสถานะแวดล้อม (Context - C) ด้านปัจจัย (Input - I) ด้านกระบวนการ (Process - P) และด้านผลผลิต (Product - P) ทั้งระดับองค์กร, ระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร.1 - 12

อภิปรายผลสรุปได้ดังนี้

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านโคก หมู่ที่ 7 ตำบลมะเร็ง อำเภอเมือง คือ

การเกิดกองทุน การเกิดกองทุนหมู่บ้านโคกได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ เกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน โคกทุกคนเป็นผู้คิดและกำหนดคร่วมกัน และมีแนวโน้มที่คนในบ้านโคกจะมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

การมีระบบการบริหารจัดการกองทุน กองทุนหมู่บ้านโคก มีการจัด โครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้าน โลก เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในหมู่บ้าน โลกมีการประกอบอาชีพต่างๆ เช่น ค้าขาย ทำการเกษตร สามารถเลี้ยงครอบครัวได้

การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนบ้าน โลก มีความรู้สึกมีส่วนร่วมร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือพึ่งพาร่วมกันและกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

1. ชาวบ้านมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของร่วมกัน
2. มีการพัฒนาตนเองมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์อยู่เสมอ
3. ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น
4. มีความช่วยเหลือ เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกันมากขึ้น
5. มีความสามัคคีมากขึ้น

ปัจจัยด้านลบ

คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ทำให้ในตำบลมะเรียงเกิดการเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้าน ตำบล ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามประเมินผลการดำเนินงานระดับอำเภอขึ้นมาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเข้มแข็ง

4. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนบ้านโลก

ความเข้มแข็งของกองทุนบ้าน โลกนั้นจากการเก็บข้อมูลจะเห็นได้ว่าชาวบ้านมีความเข้มแข็งพอสมควรในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือกันและกัน การยกย่องกันและกัน ชาวบ้านมีโอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นทางด้านข่าวสาร การให้ความรู้เรื่องต่างๆ ของหน่วยงานส่วนราชการ ในหมู่บ้านทุกครอบครัวสามารถมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ มีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี คนชรา ครอบครัวมีการรักใคร่ปรองดองมีการประสาน

ความร่วมมือทั้งในด้านการเรียนรู้และกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายของกองทุนหมู่บ้าน
สรุปโดยรวมความเข้มแข็งของกองทุนบ้าน โคกอยู่ในเกณฑ์ดีในทุกด้าน

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

ผลทางตรง (Immediate Result)

สมาชิกผู้ถือหุ้นใหญ่ นำเงิน ไปดำเนินการแล้วมีรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวจะเห็นได้จากการ
นำเงินกู้คืนกองทุนตามระยะเวลาที่กำหนดพร้อมทั้งดอกเบี้ยทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

สมาชิกที่กู้ไปดำเนิน โครงการสามารถปลดปล่อยหนี้สิน ได้และเพิ่มศักยภาพในการประกอบ
อาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งกว่าแต่ก่อน

ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact)

วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกองทุนประเด็นที่ควรมี

- ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนแห่งชาติกำหนด
- ประเด็นอื่นๆ ที่คณะกรรมการกองทุน โดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขจำ
เป็นควรมี
 - 1) เกี่ยวกับสมาชิกภาพ
 - 2) การรับเงิน การจ่ายเงิน
 - 3) การกู้ยืมเงิน การชำระคืนเงินกู้
 - 4) การจัดทำบัญชีกองทุน

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

- มีการจัดทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชี คัดคณะกรรมการกองทุนและเผยแพร่ต่อ
สมาชิกกองทุนและสาธารณชน
- จัดให้มีระบบการตรวจสอบภายใน เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี และ
การพัสดุ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นหลัก

3. ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

- กรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องวิเคราะห์ได้ว่าอาชีพอะไรที่เป็นที่ต้องการของตลาดไม่
ใช้ความถนัดหรือความอยากทำของสมาชิกเพียงอย่างเดียว แต่ต้องดูความต้องการของลูกค้า ซึ่ง
อาจจะทำได้โดยการสอบถาม สังเกต แล้วจึงพิจารณาตัดสินใจว่าเป็นอาชีพที่น่าลงทุน เพราะมี

โอกาสขายได้และมีกำไร เสนออาชีพหลายๆ อาชีพ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่สมาชิกแต่ต้องพิจารณาความถนัดของสมาชิกและช่องทางการตลาดด้วย

4. ข้อเสนอแนะด้านการค้นหาและวิจัย

การค้นหาและการวิจัยต่อไปควรจัดทำและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ให้กับหมู่บ้านด้วยเพื่อหมู่บ้านจะได้มีข้อมูลที่เป็นระบบระเบียบและทำให้รู้สถานภาพของชุมชนของตนเองและเพื่อความสะดวกต่อการค้นหาหาข้อมูลของผู้วิจัยรายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] [12] หนังสือชุดองค์ความรู้ว่าด้วย “ กองทุนหมู่บ้าน ” เล่มที่ 1 ผลิตโดย สำนักบริหารกองทุนพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนา พ.ศ.2544 โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- [2] ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติ พ.ศ.2544
- [3] ระเบียบกองทุนหมู่บ้านโคก ต.มะเร็ง อ.เมือง จ.นครราชสีมา
- [4] นิศา ชูโต 2531 การประเมินโครงการ กรุงเทพฯ : พีเอ็นการพิมพ์
- [5] รัตนะ บัวสนธ์ 2538 การประเมินโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน กรุงเทพฯ บ.ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด
- [6] อุด จัรัสพันธุ์ 2545 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา นครราชสีมา ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิศน์ทองการพิมพ์
- [7] คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- [8] จเด็จ อินสว่าง และคณะ 2534 เอกสารวิทยุวิทยุอาหารประชาคม
- [9] หนังสือพิมพ์ชีวิตชุมชน 2534
- [10] เฉลียว บุรีภักดี และคณะ 2545 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวารสารนิพนธ์ นนทบุรี บ.เอส.อาร์ พรินตริง เอสโปรดักส์